25.4.912:

Schopenhauer

1.

Wstęp.

Do wykład. o Schopenh. skłon. mnie przedewszystk. cel praktyczny. W przeszłej zim. rozprawiał. kurs. o Spinoz. ale wyczerp. bogat. mater. nie zdołał. ani nie zamierzał nawet, bo wiedz. z góry, że to [illegible] pod. Ograniczył się do jego teor. moralno. i starał się choć w główn. zarys. ją przedstaw. Ale etyka jego, która gorny w intellektu. miło. Boga, jako ostatn. i najwyższ. przeznacze. człow. zawiera metafizy. która w zasadz. zaś: dlatego liściej znajdu. zwolennik. od etyki to jest uważa. przez mnóst. że niewzruszo. podwaliz. naturalist. syste. św. Że człow. ma kochać Boga miłością intellektual. uważ. przyrod-zwierz. niedowarzeni, że mało potrzebne, ale że jedna być jedyne ich zachowy: wiedza bowiem w tem dogm. najpewn. monizmu. A [illegible] monizm przedewszystk. Otóż istota. Schop. niemal zajmuj. się metafizy. Spino i zas. ją uwalą. a zaszcz. bowiem. ją przyjmu. a wtedy. będzi. widzi porząd. okaz. zajmow. się znowu Spinoz. i jego monizm.

Ale ten względ nie jest jedyn. dla którego ~~[illegible]~~ postawa. wyst. moje lekcye o Schopenh. Jest to bowiem jedn. pierwszorzęd. u nas mało znany. Dopied. w tym roku ~~[illegible]~~ wyszło się ~~[illegible]~~ praca niebrzerna

Dr. Zygm. Bujakowskiego: Podstawy Etyki Schopenhauera – Warsz.
912 Wende = (odbit. z Bibl. warszaw.). Trzy lata przedtem miał H.
Bad odczyt w Tow. filozof. lwowsk.: Czy Schopenhauer był filozofem?
Lwów 909 (Księg. poważne) = i odsądz. biedn. Schop. od wszelk. warto. filo.
Nawiąz. zaś do polit. przekładu L. Grabowskiego który w r. 904 w Warszawie
~~wyd.~~ opublikował pierw. prac. Schop.: Ueb. d. 4fache Wurzel des Satzes
vom zureichenden Grunde = Poczwórne źródło twierdzenia o podstawie
dostatecznej – Warsz. 904 = Ten Bad bardz. grubiańsko i zwadliwie
zaczep. tak tłum. jak autora sam. który zarazem względ. nieznajomo.
komplet. filozo. itd. Rozprawa p. Bad jest dla tego czytelnika
niepewn., bo wyjąt. z Schop.: podane w długi. ustęp. wypełn. całe
rozdz. kto po niem nie rozu. a że ich przeżar. Grab. wbr. może
tłum.: odpowiedz. nie rozum. i nie wie ani o co chodziło autor.
ni o co tłum. a najmniej o co chodzi krytykowi.

Zdaje mi się, że przed wymienied. publik. żadna nie ukaz.
się w nasz. języku: Moja wypraw. doktor.: De Schopenhaueri philo-
sophia et philosophandi ratione ukaz. się w r. 865 kied. u nas panowa
głuche milczen. o tym wielk. pisarz. W Niemcz. wprawdzie wiedzian. dawno
dość ogólnie kied. przed śmierc. ale na tę sław. musiał czek. długie długie lata
Jego głów. dzieło: Die Welt als Wille u. Vorstellung ukaz. się w r. 1818 i
+ Brockh. Ver. verstey
uchwał: który ma całe:
nakład mających w magazyn. ale nikt kto o nim wspomn. Got. zupeł. wielk. milczen. a ~~nakład~~ +
zamien. w makul. odesł. do przeróbki.

29. 4. 912.

a 2.

Schopenh.

W przeszłym wykł. wstępn. mówił. o powod. któr. mnie skłon. do zajmow. Pań i Panów tym wielk. myślic. i literat.

Po pierwsze: chciałd. mieć sposobn. wnikn. w niejedn. punkt. myśli współ. o Spino. które międ. prawd. ziemy

Powtóre, Jest to autor u nas mało znany. Gdy za granic. wychodz. coraz nowe portreta: jego dzieł i grub. wielk. opracow.: monograf. o nich, nie mówiąc już o broszur. = rozpraw. i feleton. po czasopis. lub gazet. u nas w ostatn. ośmiu lat. (904–912) wyszły tyl. dwie rozprawki nie bard. udane i cieniutkiej przekład pierwsz. rozpra. Schop.: o czworak. formie przyczynow.: Poczwórne źródło twierdzenia o podstawie dostatecznej tłum. Grabowski = Warsza. 904 = Zaniedban. tak. u nas autora, który wszystk. rozgłos zdobył. za granicą, jest smut. objaw. dla naszej pracowitość. i miłoś. filozofii. – przypomnę że gdy wychodz. nowe wydan. dzieł Schop. u Reclam'a – któr. pod względ. tekstu było następne (Griesebach) a zaraz. następnie = sprzedano zaraz 12000 exempl. Niezaprzecz, że wiele z tych exempl. rozchodz. się także u nas – ale dot. literack. owoców zajmow. się Schop. u nas nie było:

Po trzecie: wspomn. także o wpływ. Schopenh. na zajmow. się Kantem i star. który pragn. zajmo. się filozofią = jest to pojęcie zestaw. Schop.

Jeśli V.: w nowsz. czas. wywarł. znowu wielką atrakcyę na młod.

Wiem dobrz. że Neo-kantyści datu. odrodz. filozo. Kanta od upad. się Hist.
materyalizm Langego, która jest niewątpli. dobrz. napisan książ. ale czyż ona
zabiła materyalizm? Tak sądzi wielu, bo tak mówią, Lange przypomi. że
Kantowsk. teorya pozna. uniemożeb. wszelki materyalizm. Wielu tedy zwróciło
się do filozof. K. aby w niej szuk. nowe. skuteczn. oręża przeciw materyalizm. Z stąd
się wted. K.-owsk. popularn. w drug. połow. obecn. stul.

Zapominaj. jedn. o małej rzeczy, że już w r. 1818 kied. Sch. ogłos.
swoj. głów. dzieło. podstaw. swoj. późniejsz. teoryi, ogłos. K: za największ.
z filozof: a swój zasł. za dopełn. jego nauk. Cóż tedy dziwn. że gdy
zrozum. Sch. około r. 50 = to znaczy przeszło 30 let po ogłosz. swego
głów. dzieła, zaczął być czytyw. a pot. naw. gruntow. studyowan. wszyscy
wielbiciel. i wszyscy przeciwni. zacz. się zajmow. K: jedni aby lepiej
zrozum. Schop. drudzy, aby obniż. wartoś. jego wobec Sch. Gdyby nawet Kan-
tomania miała kiedy ustać!, nie zmien. to faktu, że dzisiej studyow.
niemoż. K. bez Sch. Powód zat. bard. waż. aby mu się zajmow.
wor. K jest mi oraz omawia =

3.

6

29. 4. 912. – 2. 5.

Schopenh.

Po czwarte: Jakkolwiek pewnie warto: system naszego filozofa: nie da się zaprzeczyć, że jego estetyka: doczek. się wielk. wpływu: od ~~któr~~ Ryszard Wagner przyjął i jego syst. a w szczególn. jego teor. muzyki, która w każd. razie jest na wskroś nowa.

Ryszard Wagner = Mein Leben – 2 tomy
I. tom 1813 – 1850
II tom 1850 – 1864 = (p. 603 sq)

O nim najpiś. wierta monogr.: Houston Stewart Chamberlain

Jeśli zważymy, jaką rolę odegr. w życiu Nietzschego Wagner a przez swoje wystawien. Nibelung.: Parsifala w Baireuthu to wojna. dla czego warto zajmow. się takż. Schopenh.

+1.

Po piąte: Stosunek Göthego do Schopenh.: i do jego matki Joanny

+2.5.912

2.5.912.

Po [illegible]: Schopenh. Artur urodz. się w Gdańsku a po upad. Polski przestał być obywat. wolnej rzeczypospol. hanzeatyck. która pozostawała pod protektor. Polski i król. polsk. narzyw. swoim królem —

~~9. 5. 1900~~ 2. 5. 912.

Schopenh. 12/2

Żywot poleg. na obszern. księgi. Wilh. Gwinnera: Schopenh. Leben. Leipz. 78 Brockh. Jest to rozsz. wznowio. broszur. którą Gwinner ogłos. w r. 62: Arth. Schop. aus persönl. Umgange dargestellt. Leipz. Druga praca polemi. ogłos. w 63: Schop. u. seine Freunde. Leipz. przeciw książ. Arth. Schopenh. Von ihm. Ueber ihn. Ein Wort der Vertheidigg. ~~przez wyd.~~ von Ernst Otto Lindner u. Memorabilien, Briefe u. Nachlasstücke von Jul. Frauenstädt Berlin 63. Obaj byli uczniami: i wyz. Schop. zwł. drugi który jedy. poza ~~...~~ dostęp. od nas. mistrz. przez który. dowód. do rzeczy. liter.: chciał sam być bez. może wydaw. pism: Ale przysz. za życ. Scho. i fakt, że po śmier. odziedzi. jego manuskr. który. był. za w posiad. bibl. berlin. oddał. we zlecenie. wyd.

Później zajął się Schopenh: Grisebach Ed. = Edita und Inedita Schopenhaueriana. Eine Schopenhauer-Bibliographie etc. Leipz. 88 = Następ.: wyd. bez.: starann.: po zrew. przejrzen. manuskryp.: wszystk. dzieła Scho. w 6 tom: u Reclama. tom VI zaw.: krót. biografi. wraz. a w ostat. tomik. zamie. Arth. Schopenh. handschriftl. Nachlass = zarzem: w r. 97: Schopenhauer. Gesch. seines Lebens. Berlin 97 = Jest to tom 25:26 kolekcyi: Geisteshelden. która wycho. w Berl. nakład Hoffmann'a

Wyd. także: Schopenhauers Gespräche u. Selbstgespräche. ~~...~~ Studien

Bibliogr. Sc w wiele zwięzłot [zwartu] wyprzed. lub poprzew. biogr. Grimmera
a raz. z tą drugą wystaw: do wyrob. wł. jasn. pojęc. o życ. Schopenh.
filoz: Jednakże niezmord. przyjaciel Schop: choć już liczy 84 z kolei zdołał się
Bibliogr: [illegible]: aby później [illegible] pozw: [illegible]
[illegible] aż do r. 88 [illegible] w [illegible] dzieł Griesebacha Edit.
u. [illegible] drugą [illegible] aż do r. 90 w dziel: p. Wallace:
Life of Arthur Schopenhauer. London 90 – Walter Scott.
Co do dzieł filoz. wystarczą najkompl. wyd. wsp. przez
Griesbach'a i Reclam'a = wyd. [illegible] pod każd. względ. i
bardzo tanie = Dla szer. cel. [illegible] wyd. [illegible] Ale ‡

Pierwszorzęd. miejsce [illegible] dzieło
Kuno Fischer'a, Schopenh. Heidelb. 93 – Winter. 3e Aufl. 908
Jest to VIII (teraz IX) tom jego: Gesch. der neuen Philos.
pojęcia: [illegible] i [illegible] strony tego [illegible] histo:
Styl znakomi: opowiad. [illegible] wybor: predyk.
żywe: jasne, krytyk. stała. Dla [illegible] więcej [illegible]
ni dla poprzedz. filoz.

W r. 910 na nowe 3e wyd w Lipsku u Brockh. który zacz. skrócił, uzupełnił wiele dokum. [illegible] w 2ej ed. bo już dorzucił [illegible] do porządku [illegible] a także wiele niewłaściwych lub nie dość pewn. twierd. Grieseb. odrzucił

‡ doczekało się jednak lepszej a pod względ. formy naw. zupełnej. Znany prof. Deussen, który z przeszł. roku założ. Tow. Schop. – Schopenhauer Gesell. zaczął wydaw. now. i to komplet. i bard. kryt. edycji wszystk. dzieł i liter. spuścizny Schop: które mają [illegible] zupełn. [illegible] przeczytan. jego [illegible] zost. filozof. Arthur Schopenhauers sämtl. Werke – herausg. von Dr. Paul Deussen, Profess. Prof. an der Univ. Kiel – München 911. Piper – Bd. I 1911 Bd. II
Dwa pierw. tomy obejm. dzieło Welt als Wille u. Vorstellg –

~~28-X-908~~ 2.5.912

Schopenh. 6 5/3 6/2

Z najnow. bibliogr. wymien. jeszcze dobrą rzecz:

Arthur Schopenhauer von Joh. Volkelt. Stuttg. 907 Fromm. - 3e Aufl.

Arthur Schopenhauer u. seine Weltanschauung von Dr. Arnold Kowalewski - Halle a/S 908 Marhold

Autor jest docent. uniw. królewieck. i prawdopod. niemiec. mazurca oryginał. literack. wszyscz.

Bard. ważn. jest także:

Enzyklopädisches Register zu Schopenhauers Werken etc. von Gust. Friedr. Wagner - Karlsruhe 909 - Braun.

które ~~zastem~~ zostan. wcześn. wszyst dawniejsz tego rodz. registra lub słowni, jak Hertslet'a ~~Frauenstädta~~ i t. d.

Schopenh. a ~~b~~

Żywot rozpa. się na trzy epo:

pierw. od urod. 22 lut. 1788 aż do doktoryz. z pocz. 18/13 =

druga aż do przesiedl. się do Frankf. w sierp. 31 =

trzecia obejmu. pob. w Frankf. aż do śmier. 21 wrze. 60 =

Pierw. trwa lat 25, druga 18, trzecia najdłuż: 29 razem 72

Podział ten natural: i odpowiad. jak później się okaż. głów. wypad. jego życ. Ten życ. wogóle tyl. tyl. może się zaj. ze potrzeb. dla wyjaśnie. jego dzieł znacz. Brane samo w sob. nie jest zbyt ciek: ani nie obfit. w jak. dużego. wypad lub nadzw. wstrzą. z znakomi. ludź. (z wyjąt. Goethego) ~~żywo~~ trzec. epok. samot. i uboga w zdarze. Ale wszyst. trzy ~~stanow~~: rozwój jego dzieł. i myśle: a pierw. i drug. wiel: znacz: świad. na głów. jego prawie ~~[illegible]~~ filozo.

Pierw. epo: wypełniają ~~[illegible]~~ jego lata dzieci. i studen: owe Lehrjahre = że więks. wypaż. usiłowa. przez Goethego i z któr. Schopenh. miał znaczn. porozu. w bliż. zażył.

Ur. się w Gdańs(k) ~~z Holendr.~~ denie ten osiedl. co wiel. stanow: w porządk. jak mylnie utrzymywano – tak np. Kuno Fischer i sam Schopenh. zresztą życ: ~~Tylko ojc.~~ Tylko babka jego była holendr. wszyst. kraj, dopo. ~~mat.~~ jego była niem. t. j. babka ~~[illegible]~~ ze strony ojca

Ojciec, jak dziad był zbyt bogat. kupc: i bard. przywiąz: do gdańsk: autono.

pod rząd. prusk: Gdy po pierw. rozbio. Pols. w r. 1773 wraz z Fran: do
Gdań: Fryd. W. w [illegible] rozmo: afektow. nie zacz. przyjęt. woli.
i korzy: gdyb. chciał z Gdań. przeniedl. się ~~do~~ terytor. prus: Wolał jed.
pozost. wiern. swej adoptow: ojczyź. któr. dopiero. poznał: w r. 1793
gdy po trzec. rozbio. należ. kraj: prusk. wojs. weszło do Gdań. Smut-
to zdarz: miało miej. 3 Kwiet. 1793, on z rodzi. i ostat. mien: wyjech.
drog. mors: do Hamb: Nigd. już wog. jego nie po stało: w danej ojczyź: ~~w Gdańsk~~
w porząg. dla niej. zacz. strat. majęt. bo musiał przez pośredni.
i oddal. zarząd: pozostaw. majęt. ~~przez~~ z tego 10% podat. emigr.

Ale Henryk Floryś Scho: był to charakt. niezgięt: i pozost.
wiern: dewizie swej: ~~[illegible]~~ herb: (Onie średn. gorzał: nie ble
niebies: point de bonheur sans liberté = Jego syn Art. miał
wted. lat 5. Gdy miał dziesięć lat zost. przez ojcz umieszcz: w
Havrze u zaprzyjaźnion: kup. francus: gdz. pozost. dwa lat. cale
jak syn domu tow: + i tak dobrze się nauczył po fran: że zapomn. po
niem. z czego w późniejsz. lat. zawsze się filoz. nasz. cieszył, że
chociaż pis. głośno po niem. trzeb. uczynić po niem. ~~zapomn~~: Rzeczy
styl jego. odznacz. się jasno. i [illegible]. Musiał pot. na [illegible]
~~[illegible]~~ wyszedł. do szkoł: kupieck: aż do r. 1803, choć [illegible] zaklin.
ojc: żeby pozwol. go na stud. klasycz.

+ w domu kupca Grégoire, z którego synem Anthime się zaprzyjaźnił traktowany

~~9.5. 1900~~ 6.5. 912 v. 7.

Schopenh. 6

~~Żywot~~. Chciał nie uprzyjem. przejść do stanu kupiec.: ofiarow. mu wielk. podróż, jeśli się zgodzi ostatecz. na karyę: przez ojc.: dla niego upragnioną: Chłop. 15 let: przyrzekł to lekkomyśl.: i towarzysz. przez rok cały rodzi.: od maja 1803 w zagranicy: z ~~wielk.~~ komfort. odbyw.: peregrynację: po Holl. – ~~[illegible]~~ Danzig ~~wszystk.~~ Schopenh.: ~~[illegible]~~ portre: ... w Gorinaa ... do Londy.: gdz. rodzi. umieści. go w pensyo.: aby dob. wyuczył się po angiel. a dopiero w Wiltop.: przenieśli się do Paryża – pod kon. stycz. 1804 do południo. Fran. skąd przez Szwajc.: jed. niemiec. dzieln. przez południo. – Wien. w czerw. 1804 przyb. do Wied.: W wrześ. 1804 zawit.: do Berl.: skąd z matką dla uster. odjech. do Gdań. Ojciec wyszedł do Hamb. powróc. Art. z mat. dopie. w grud. z Gdań. do Hamb. się udał =

Z radością z dług. podró. wiódł który tyl. się nacz. ale z boleś. że niejako zapadł klam.: i zwich. życ.: bo musiał wedł. obietni. wstąp. do biura kupiec.: aby praktyk. zapoz. się zawo. zawod.: Gdy mógł ukradk.: czyty. książ. lub wyrwać się na głośn. wykład. odczy.: który miew. Dr. Gall o swoj. frenolo.: = Uwiadę ostat. w połow. zwyczajn. rozpaczyli: gdy 20 kwie. r. 1805 ojc.: jeg. nagl.: zginął, zakończ. z górn. piętr. jedn. z zwrot. spichle. do kanału.

w pierw. jedn. lat. po śmierć. ojca miał do niej wielk. zauf. i przeszł. w serdecz. korespon.

Syn dla ojca zacho. zaw. pamięć czułą i wdzięcz: z mat. później ~~ottoor.~~ się poróżn.+ Zaczął pobyt. w aplikacyi u możn. kup: do któr. domu był wstąp. za życ. ojca = matka zaw. lekkomyśl. i wygryw. się do zawod. literac: chcąc się poświęc. zupeł. pisarsk. zawod. kaza. wyb. zlikwid: interes męża swego w porozum. ze wsp. we jedn. stro: i przenio: się do Weymar gdzie już miał. znajo: z dawnej podró. Przyb. tam w maju 1806 z cór. Adelą, któr. była dzies. lat młod. od Artu: a później także poświęc. się karye: liter. pod kon. wiek. osied. tam na stałe w mieszk: zbytko. urządz. Czuła się tam niezmier. szczęśli. bawiła się znako. doży. naw. długi: wesoły. jak później wypow. się jej cór. = matka podobn. lat 40 = Przebyt. tam stra. chwil. po bit. pod Jeną. Syn tymcz. męcz. się w Hamb: wstręt. mu wzbudz. się kupiec. intere: popad. nawet w roman. pesymiz. z któr. przezw: się w wiel. mocą walcz. z młod. przyjaz: Franc. syn. ow. kup. w Havre, któr. w Hamb. miał się kszt. w niem. języ: W sumie. czuł się zaw. obowiąz. przez słow. dane ojcu = uczciwie: po kilk. poraż: Korespon. z mat. zdecydo. się porzuc. ~~zawód~~ karyer., któr. mu nie dogadz. i porzeg. senato. Jenische, w któr. domu kup. pracow:

~~9-5 1900~~. 6. 5. 912.

Schopenh.

Żywot.

W maj. 1807 opuszcz. Hamb. i maj. lat 19 na życz. mat. prywatn. w Gotha, aby się przyspos. do matu. gimn. Zawsz. Tam. gram. ~~greck~~ od sam. pocz.: w stycz. dyrekto. Döringa, ale znaczo. powod.: Gothę dla niemożn. nad. i niesmacz. żart. ubliżaj. pewn. profeso.: przeniósł się w r. 1808 do Weimaru, wbrew życz. mat. i mieszka u Passowa, który go uczy po grec. Złożyw. exam. dojrzało. w Weim. i uzn. przez mat. za pełnolet. ~~dostaj.~~ otrzym. ~~wdow~~ trzecią część ojcowiz.: (19000 tal. – majęt. ziem. pod Oliwą pozost. nadal wspól. włas.).

9 paźd. 1809 zapisu. się na wydz. medy. w Gettyn.: ale już w letn. półr. 1810 przecho. na wydz. filozo. stud. i nadal nauk przyrod. Filo. zaś uczy się u Schulze, auto. Enezydema – który mu radzi zacz. stud. zwłaszcz. od Pla.: i Kant.; Aryst. zaś i Spino. zost. na późn. Stud. Jaś. wykład. z nat. fizjolo. chemii i t.d.; także z histo. powszech. i niem. litera.:

Na wielkan. 1811 ma rozm. rozmo. z Wiel.

W jesie. 1811 przeno. się do Berli: z list. polecaj. Göthe do Fr. Aug. Wolf. List ten pisa. na życz. ~~Sandkuh~~ matki z Gotha. sam prawd. nigdy nie rozm. przedtem

Podr. zimo.-półro. 11/12 stud. Fr. Aug. Wolfa o Arystof. i Horac.
greck. starożyt. i litera. = u Böckha o Plat. prócz tego wykł.
z nauk przyrod.

Stud. bar. uważ. Fichtego przez trzy sem. ale nieradow:
stud. także Schleierm.: ale równ. nieradow.

na wios. 1813 przed wybuch. zimo.-półro. dla niespokoj. wojen. udaje się
do Drezna – pot. do mat. = która miała już dorosł. cór. Adelę
szesnastolet. a mimo to więcej. gościny – p. Müllerowi von
Gerstenberg – który był wciąż zachw. i liter. Schop. obawo.
przeno. się do Rudolst. – i tam w hot. pisze zacz. już w Berli.
wypr.: Ueber die vierfache Wurzel des Satzes vom zureich.
Grunde =

z paźd. 1813 ogłoszo. doktorem w Jena
w ~~listo~~ pad. wra. do Weim. – gdzie dobr. przyję: przez Götth.
z który. wchodz. w bliż. stosun. i pomag. mu w experym. przy
badan. kolor.

W maju 1874 opuszcz. Weim. na zaw. Matki już więc.
nie widz. choć żyła jeszcze lat 24 – ani siost. Adeli =

16-5-1900. ~~9.5.912~~ 9. a

Schopenh.

Druga epoka (1813 - 31)

Po doktory. (2 paźd. 13) przed. exempl. rozpr. swej Göth. Gdy w listop. wróc. do Wein.: zost. przyjmow.: do bliż. znajom. i przedst. zgod. Göth. z nim nie rozmaw. stoi przychod. dwa razy tygodn. na wiecz. jego mat. Ale rozpr. spodob. się jemu i powz. zami. korzyst. z pomo. młod. dokt. w badan. swoi. nad kolo: Od paźd. 13 do maj. 14 częs. widyw. i Schop. niew. u nieg. pracow. lub u sieb. według. jego wskazó. Aż do śmier. wspomi. zew. Litajewsk. uwnie. o tym zerdo. godz. stosun. Gdy wyjeż. z Wein. aby zgod. tam nie porzó. napis. mu Göt. w Stambu.

8 maj. 14 Willst du dich deines Werthes freuen
So musst der Welt du Werth verleihen.

Niesteż nie porzed. za tą radą. Owoc: stosunk. z Göth. z któr. i późn. korespond. była rozpr: Ueb. das Sehen u. die Farben. Leipz 16 rozpowszech. liczn. korespond. z Göth. ogłoszo. późn. po Tenie. w Vol. viii str. 1-58 Scriptt. ophthalmologici minores ed. Just. Radius Lips. 30.

Z mat. był jak najgorz. i dla teg. porzu. Wein. na zaw. Powody były już to niesnastaw. życ. mat; już to wręcz. antypat. charakte: już to stosun. dwuznacz. z młod. Fryd. Müllerem v. Gerstenbergk. niemieckiej ~~wyrst~~ i archiwistą z kancelarii weimarsk. - literat. - matka wyproś. syna z domu dla gwałto. scen.

Kuno Fisch.
s. 39–41 =
o bar. Biedenfeld
o malarz. Kunt
(tamże)

Osiadł w Drez: (maj 14 – wrześ. 18) odd. wypraco. swego. głów. dzieł. Któr. ukazał. od mar. 17 – mar. 18 – Były to jego czasy uczone: jeszcze mógł być mag: przeszedł. przy zamoż. ze zw. z mat. i zwiast. żył z liter. i artyst.; dużo dyskuto. robił dłuż. wyciecz: wyciecz. w okoli. – zawar. przyjaź. z estety. Quandta, który do śmierć. pozost. zwolenn. jego nauk: –

Zaczął pis. dla Göth: „o wzroku i kolo." który post. mu w manu. w lip. 15° – a wydruko. 4 maj. 16 = międ. pierw. a drug. ~~przy~~ wystar. przyjaźn: Wstrzymanie list. zamiana. międ. ~~Schop~~ Schop. a Göth; zwde. pierw. za bar. ... – przedruko. w VI tom. Sämmt Werke – Reclam – przez Grisebacha

o Koresp. z Göthem

Zob. Kuno Fischer s. ~~38~~ 42–47 z wyd. z r. 1908.

Pot. zabr. się do redakc. swego. głów. dzieła – mein Werk = które ukoń. w mar. 18 = Göthem

Wstawił się za nim bar. Biedenfeld

Brockh: przyjął ofertę – 800 exem: a z każd. ~~exempl~~ arkusza druku po 1 duk. = arkus. miało być 40 = dla ... przeszkód i niegrzeczno. ze stro. auto. ostat. arkus. zost. dopie. wydruko. w grud. 18 = na okład. r. 19 =

Die Welt als Wille u. Vorstellg. Vier Bücher nebst einen Anhange, der die Krit. der Kant. Philo. enthält. Von Arth. Schop. „Ob nicht Natur zuletzt sich doch ergründe. Göthe

arkusz. było 45 – str. 725 – exem. 750 – z któr. w 1829. pierw. roku nie sprzed. 100 ex.

16-5-1900 9.5.912

10. 6

Schopenh.

6

W liś. do Göth. z 23 cer. 18. kied. Książ. drukowaś nazw. ją owoc: swej. życ. chcę mieć dopié. lat 30 - Cyto. Helwecyu: że tyl. do 30, najwyż. do 35 ro. życ. moż. mieć myśli pierwsz. oryginal. =

Ostat. cathe. korekt. dowiedz. go już w Rzym. w grud. 18 = W wrześ. był wyjech. dla odpoczyn. do Włoch, któr. nie mógł ominąć starzec. Weim. gdy zieb. nie spotk. się zwłaszcz. chcę z siost. koresp. a Göth. było. chęt. zob. Przez Wied. Tryest Wene. Bolon. Flor. do Rzy. pot. do Neapo. Herkul. Pomp. = ostat. punkt było Paest: gdz. z rozk. przypatrz. się światy. któr. moż. Pl: odwiedz. W Rzym. pozost. od poło. listop. 18 do mar. 19 = ale nie mógł się tam u sieb. Nowożyt. Rzym go nie zachwy: a lecz. artyst. niem którzy tworzy. wted. szkoł. nazarejcz. w malarst = Nazarejczyk = nie lubi: go, mają o nim niekorzyst. wyobraż. -

Za to w Wene: wnijść życ: zakoch. się w Włoszce = był tam w jesie. 18 i w wiośn. 19 = z Byronem. nie widz. się, chcę mieć rekom. od Göth. bo budzi. się w nim zazdro.

Mówiąc, że trzej największ. pesym. żyli wte. w Wło. on, Byron i Leopardi = żałow. że z Byr. się nie widz.

W czerw. 19 dost. list od siost. że dom kup. w Gdań. w któr. ~~złożone~~ umieszcz. były wszyst. fundu. jego mat. i siost. a teraz ogni jego udział

zbankr. Śmier. do domu, żeb. ratow. – w Wein. odwied. po raz ostat. Götth: siostr. zmarł. brat w Jodze:

Trzeb. podnieść, że zaraz po odebr. wiad. napis. do siost. że gotów podziel. się z rentą która mu pozost. W przeci. wydob. mora ojcu majątk. ale stra. ku ojcu w później niekorzys. . spełnił Z siost. i powod. tego. poróżn. się na jedn. 10 lat – Kuno F. 55:

Tortury. choć miał jenn. wykład. fortu: hebilit. się przy uniw. berlin. gdz. od jesie. 18 r. Heg. wykła. zwrotk. – powodz. a wczoraj. druga Kated. po imień. Solgera

Z drżenie pod kon. 19 r. gdy Boeckh był dziek. prosił o venia legendi – 23 mar. 20 miał ~~[illegible]~~ lekcja prób. o czworakim rodz. przyczy. pot. odbył colloq. w obec. wydz. na który. dyspot. z Hegl. – i podob. wyraz. w zeznan. = od lekcji prób. uważ. wyr. sofiści – owa co zaję.. Fil. Heg. Schell.

Był de nomine przed 12 lat docent. ale wykład. tyl. półrocze semest. i to nie cały

Na wios. 20 r. [docent] wykład. über die Lehre vom Wesen der Welt u. vom mensch. Geist – pięć razy na tydz. od ~~5~~-6 = i ~~[illegible]~~ przeszt. przed końc. semes.

~~16-5-1900~~ 9.5.912 V

11. 6

Schopenh.

Podr. nast. semes. ogłos. zaw. wykł.: üb. die Grundlg. der Philo. od. die Erkenntnisstheo. mit Einschluss der Logik" od 12-1, ale nigdy nie wykład. - bo mało kto się zapisyw. = raz się zapis. trzech stud. medy. raz (podr. zimy 28/29) konjusz, dentyst. i wekslarz = była godz.: ta sama, w któr. Heg. wykł. z całą powadze.

Do reg. nie miał powodz. na kated.[2] zob. Kuno F. ~~58~~ 61 (3e wyd. 208) = Raz. zaś w maj. 20 habilit. się Beneke, który był o 10 lat młodsz. i był na pierw. wykł. Schop = napis. recenz. książ. Die Welt als Wille u. Vorstellg - do jenai. Litt. Ztg - grud. 20 = zaraz.

stad awanture = Kuno F. ~~59~~ 62 ~~57~~

oprócz tej. ukaz. się jeszcze dwie recen: jed. Herbarta (w Hermes) druga niemiec. Rätze w obr. brown - pot. nast. miłość. Pierwsza recenz. bezimienna w Hermesie napis. przez Herbarta (K. Fisch. p. 64

W maj. 22 r. nowa podró. z któr. powró. w maj. 25 r. Poprzeb. przez Szwaj. do Medjol. i Wene = zimę w Flor. wios. w Rzy. w maju 23 w Tryd. pot. rok cały aż do koń. czerw. 24 w Monach. - ogłuchł na praw. ucho i kuracja w kąpiel. - pobyt. nieco jakiś w Stutg. Heidel. Manh. udał się w maj. 24 do Drez. a stąd w maju 25 powró. do Berli.

We Wien. żył przerz. z Anglik. - i ow wsz. prob. się Angli - pozost. obcym w Niem. do śmier.

Od powro. do Berli. w maju 24go aż do Koń. 28 r. miał mało powodz. - W Heidelb. odmó. mu katedr; w Berli. nie korzyst. z veniae legendi = jedna prof. klab. wzmian. Jean Paule o jeg. dział = to mało - gdy pod koń. list. 28 zajęł. katedr. powodz. o kos książ. otrzym. wszd: że mało co sprzed: że większ. części Brockh. każ. odest. do fabry. papie: jako makulat. a pozost. 150 ex: na składz. Taki był rezult. 10 lat po wyd. książ.

A dwa lata późn. 30 r. Brockh. ker. jesz. 97 exem. odesł. do papier. a zachow. 53 ex: z któr. w r. 43 jeszcz. było aż nadto do rozsył = W 43 r. upłyn. 25 lat od ogłoszen. książ.

Awantu. z wszystka Kuno F. (63 =

Musiał ją płac. 15 tal. kwart: a że baba żyła jeszcz. 20 lat = kosztow. go sprawa: (prócz kosz. sąd:) 1200 tal = to też zaadn. na wszęd: wszędz. o jej śmier. napis: obit anus abit onus

Kuno F. 63 =

~~13.1.909~~ 13.5.912

a 12.

Schopenh.

<u>Trzecia epoka</u> (1831 – 60) Gdy chole: zbliż. się ku Berlin: szyb. odjech. do Frankf. nad M. i przekonaw. się o jego zdrowotn: pozost. na zaw. Gdy Hegel + 14 listop. 31 wracia: nieł wąt. powodu, aby powrócił i podjęciej na nowo wykład. Który. będ ogłosił na roz. 31/32 – ale znacz. otoś: wnet, i now. przest. więc. tyt. docen. W Frankf. nieł pozost. do śmier. t. j. lat 27: Zwracz żył w zupeł. samotno. nikt nie widuj: a jesie: obiy czas: nie wieg sowa: uważ. jako na ojeda: który z nich. się nie widuj. mówi: to tyc ztam. Tocnay Sto: Oagnił! to jo gniew! A niemal: z metką i nat. zaw. now. korresp: chodziłi ich nie widuj. a nie było przeważ. tak dale: do Bonn, gdz. nieł. przeniósł. się z cór. po rai. najzt. z wyjąt. jedn. 4 dni. podróż. aż do Koblenz. (w sierp. 35) – nigdy nie nie opuścił. Frankf. ~~....~~ bo zmies: za król. wyjecz. jechodnio. naziz. podróż. Urząd. się wygod. i niezykan. zwoj. nie tych. zezpatyj. w boga: wyborn. biblid: lecz takż. obrazy i rzeź = Posied. biust bronzo: Kanta (Kantać i biust Buddhy sprowadz. z Tibetu Opraw. pod szkłem miał 16 portr: jego (Mentora imię im. który. w Monach. zdob. nob. – medal za ocalen. ... Tonącego żyw. psa. Psa zawsze miał w pokoj. i ze zoli. na przechadz. nazyw.

niem. przekł. ukaz. się w r. 82 w druku przez Franz'a Mischel=

się Atma = dusza ... = na stol. ... otwor. Oupnekhat i.e. secretum tegendum – z treścią Upaniszadów które księ. indyj. ker. ze sanskry: przełoż. na persk. = Anquetil du Perron. ... w dosł. przekł. łaciń. Argentorati 1801-2 = w 2 tom.

Schopenh. nabyw. tę rzad. książ. – ... ją czyt. i ze źródło poczerp. swoj. ogr. a:

Otóż: samo d. przeby: nie mar... ... o tem ... manusk: w które ... dodat. do swoich prac ogłoszo. Wszyst. te manusk. znajdują się w bibl. berlin. i zost. zużytk. ~~przez~~ Grisebacha.

Jego położ. liter. było smut.: bo od lat wiele ani jeden exempl. nie sprzed. książ.: ... w r. 28 ... więkno ... exempl. do r... – w r. 30 z pozost. 140 ex. Brockh. jeno 97 ex. przezna na makulat. W r. 35 odpow. na ~~nowe~~ zapyt. się ... o książ. ... się nie ... jed. exem. nie zost. sprzed.: i ... wszyst. odesł. do makuła.:

O now. wyd. lub wznow.: 1o wyd. nawet nie było co mow. ... ... nie było ... zapom. przez publicz. ogłosić ... now. precz. = ... na tyt. Ueber d. Willen in der Natur = 1835 Ani ta publ. nie zwróc. na sieb. niczyj. uwagi.

~~Była~~ Wstęp przepr. [illegible] napisany na Hegl. [illegible]

~~B. l. 904~~ 13.5–912.

6 [13]

W 1835 r. wyd. Dawid Fryd. Strauss – heglista „Żywot Jezusa" w 2 tom. Który wywoł. ogrom. wraż. i wzmagał. w ciąg. lat. dwudz. ? 4 wyd: W tymże roku prof. Wil. Vatke – w Berlinie – wyd. Religię Star. Testa. – Bruno Bauer Kryty. Synoptyków – Feuerbach – das Wesen Christenth. – Byli to ~~wszyst~~ semi heglistów – a dzieła ich wzbudzały Głośn. echo – Fry. Theo. Vischer – był hegli. – Założ. szkoł. tybing. Ferd. Christ. Bauer był heglis; uczeń jego i sasz: Edward Zeller ? był heglist – a m. in. zasł: prac. o krytyk. bibli. lub religii. ?– wyj. ich krytyc. – a wygodz: Schop: w dziel. der Willen in der Natur – utwory nie odstraszył: Kuno Fischer 78 –

Schop.

List do Komitetu: zezwal. na wystaw. pomni. dla Göthego – Kuno Fischer 79 –

List do Rozenkranza o potrzeb. przedruk: 1 [e] edy: Kryty. czyst. Rozumu w komplet. wyd. dzieł Kanta – Kuno Fischer 87.

Myśl. tymczas. ciąg. o wrażen. swoj. dzieła głów. – Pisemko über den Willen in der Natur – było wrażen. do drug. ks. które traktu. o objektyw. Woli

Nadarzy. się ozar: żeb. podob. wnyped: napis: do IV ks. w ktor mieści się nau. o afirmac. i nega. woli do życia

Norweg. Towarz. Nauk w Drontheim rozpis. konkurs.

Num liberum arbitrium e sui ipsius conscientia demonstrari pô? Schopenh: tak przeto i pyt: Lässt die Freiht des mensch. Willens sich aus dem Selbstbewusstsein beweisen?

Duńsk. Tow. nauk w Kopenh. postaw. zadan. tak: Philoso. moralis fons et fundamentum, utrû in idea moralitatis etc.

Kuno Fi. 82.

Ist d. Quelle u. Grundlage d. Moral zu such. in einer unmittelbar im Bewusstsein (od. Gewissen) liegend. Idee d. Moralität u. in d. Analy. d. übrig. aus dies. entspring. morali. Grundbegr. od. ab. in einem andern Erkenntnissgrunde?

Pierw. konk. ogło. w kwiet. 37 – drugi w maju 38 (Hall. Literatur ety)

Rozpra. na 1 konku: zost. wynagro: 26 sty. 39 – ent. zost. taki ozdobien Tow. nauk norweg.

W kwiet. tegoż ro. post. drug rozpra: do Kopenh. ale wbrew oczekiwan. 30 sty. r. 40 – zost. odrzuco. za to, że nie uwzględn. należy. głównego celu zadan. t. j. związ. ety. z metafi; zasad. zaś listo. nie zost. dostateczn. udowodn: w ktor. główn. zasa. i t. d. Nareszc. wyraz. się o kil. współczes. najznakomit. filozo. w sposób. nieprzyzw. i słusz. wywoła. oburzen.

~~13.1.909~~ 13.5.912

14. C

Schop.

Pod wspól. tyt: D. beiden Grundprobleme der Ethik wyd. je w Frankf. r. 41 (Hermann'a – bez honora = z przedno. gwałto. przeciw Hegla. i duńsk. akade =

Wszystk. te gwałto. tajem. i d. d. przeszły niezw. niespostrzeżo. a filozo. Heg. w najlep. kwitła dalej. Aked. duńs. miała rzecz odrzu. jego wspra: za zapowiedź ~~prz~~ Hegl.

Przygoto. tymcz. nową edy: swego głów. dzieła, drobiw. tom 2ᵘ Kręg. Brockh. nie chciał słyszeć o now. wyd. w końcu zgodził się wreszcie w naks: drug. rozszerzo. edy = a 14 czerw. 43 zeszło pod ręką. aut. Poprzedni – z lut. 44 pełna inwektyw – ~~przedmo. pełn. inwektyw~~ na filozo. pokantow. – zwła. Hegl.

Wszyst. te inwektyw. na nic się nie zdały – nikt nie czytał der Wille in d. Natur – ani d. beid. Grundproble. der Ethik a co do drug. wyd: D. Welt als Wille u. s. w. pisał autor. 14 Sierp. 46 = iż rob. złych inter = słowa te bez. wzgl. = jeśli porzpom. tol. jeśli inter. wspraw. rob. na 1ᵉ wyd.

Nic w tem nie uspraw. 2ie wyd. dzięk. doktor = mógł być zresz. pomyłka. i zaopatrzo. w now. injurie przeciw filozof.

Pierwsi wspomn. = stary Dorguth – Doss – Becker = więcej prawi z Kuno Fisch. 89

Kuno Fisch. 87 – 88

Jul. Frauenstädt z Bojanowa = uczeń Fich. 90 zł

Przyszło i oddan. w ręce bez honora:

Parerga u. Paralipo = przez Hayna

postarano się o to Frauenstädt ±

Za cały honor = dost. 10 exem. | i prawo do 2ᵉʲ edyc:

Dzieło ukaz. się w r. 57 w 2 tom. (Hayn)

Tom I. zaw. wiele treś. głęb: pomysł. rozprów z bogat. materyjał — okaz. się aut. ten cen. jest rozległ. myśli:

1) Zarys historyi idealizmu i realiz.

2) Uwagi do hist. filozo.

3/ O filozo: uniwersyt.

4) Spekul: nad pozorn: opatrzno: w losie pojedyncz. ludzi:
 godz. na wielkie uwagi, choć mało posiąg. do hist: ludzk..
 wogóle = dużo: ludzko — bez warto. metafory — rzeczywiste.
 za jedno: narody zaś całe rasy = jednost. odkryw: że w ich życ: panuje się jakiś plan — jakiś fatalizm

5) O widzen. duchow:

Drugą część tej tomu = Aphorismen zur Lebensweisheit.

2) Von dem was Einer ist 4/ Von dem was einer vorstellt
3) " " " " hat 5/ Paraenesen u. Maximen #

\+ stud. teolo. i filozo: w Berli: (33–36) — odwrócił się i został guwern. w dom. X^a Sayn Wittgenstein = był o 25 lat młodsz. (ur. 1813) — nie zawsz. przez Schop. dobrze traktow. = mym. w r. 56 = ale Schop. aby mu oddać sprawi. uległ. — że pisz: nam swoj. manuskr.

\# 2) drugi tom obejmu. 31 dużych lub krótsz. rozdz:
wymien: 27 üb. d. Weiber
23 über Schriftstellerei u. Styl
24. ueb. Lesen u. Bücher
25 ueb: Sprache u. Worte
1) üb. Philo. u. ihre Metho.
13) üb. d. Selbstmord.
15) üb. Religion
10) o ~~pravdziw~~ nieśmiertel. nasz. prawdzi. isto: przez śmierć =

20.5 912

15.
a

Schopenh.

Trzecia epoka (ciąg dalszy 1857–60) =

Parerga und Paralipomena wyszły w Berlinie u księg. Hayn'a – bez honor: w listop. 51 – w 750 exem. autor dost. tylko 10 exempl. ze zbrzeżeniem prawa do 2giej edycji. Jest zostały Frauenst. że zwłaszcza nakład – bo dawniejszy, zwierz. Brockh. nie zgoła styr. nie chciał o jakichkolwiek wydaw. dzieł Schoelera. Frauenst. z Sch. trwał do r. 56 rok. zerwali ze sobą: bo Schopenh. byt nierówność. a Franenst. mimo uległ. swojej nie dał grubiańs. zostawiony że nikt. zebrał mu ostygli. Nie przyjeżd. więc do Frankf. ani nie przyjeżdż. do niego – a Schop. takie miał jej. tylko raz jedn. (w grud. 59) do Lausanne famulusie napis. u której którz: – traktował go jak Faust swoj. famulusa – a ten zyskać przerzut nieco stw: – stał się głośny przez przyjaźń o Scho. swoje dzieł

Mit Sinh, Herr Doktor, zu spazieren
Ist ehrenvoll und bringt Gewinn

Scho. w lesie. predestyn. mu swoj. rękopisy i prawo wyd. Frauenst. później zerw. z filoz. Sch. której niejed. wyznaw. Była to w gruncie takiej grozi: ale ostatn. prawie gniewny i posunięcie się na nast. doszli ten nie przeciw. w grubiaństw. Gdy znal. po dług. zerwaniu nakład dla ostat. intelekt. dzieła = Parerga u. Paralipo. – rozumi. aut. napis. do famulu: 30 wrześ. Sie sind ein wahrer Treufreund et optime meritus de nobis et philosophiae nostrae itd.

Ale te dwie. objaw. gniewne coraz stw. się rzadsze a grubiań. coraz nierówniej.

Kuno Fisch.
n. 92

p. 93

Rok 48 i 49 przepęd. w Frankf. wśród obaw nie mały dla c wielk. niepoko. Z okien jego strzelał ~~poaw~~ które omdlało do powstań.

Kuno. Fi. 94 =

pozmęd. w Heidelb. 26 czerw 52 = o żołn. prusk. rabit. lub rozm. oraz o ich rodzin =

wmawi. jak się rozw. z pobożn i stłumien. ruch. rewolucyjn w r. 48 i 49 takiż rota jego rado. rozkazy. sprzeciw. przeciw niem prof. uniw.

Kuno Fi. 95

Jak same zwątp. wystąp. przeciw fizyki nie umieją dom Göthego

K. F. p. 96

Nagle sława Sch. idzie w górę =

w r. 57 = reakcja przeciw prof. uniw. i liter.

Dyrwm. wszyst. się Sch.:

w Heidelb. usunięt. docent. ponieważ rząd podejrzewa go o Spinozyzm = temu usunięt. zwycz. medyc. Moleschotta za książ. der Kreislauf des Lebens = a w Tybindz. takiż ze zwycz. medy.: Dr. Büchner'a za Kraft u. Stoff =

Co pisze o Moleschottcie i Büchn.

K. F. 98

20.5.912 V.

16. B.

Niestosz. obrozen. Schopenh. ne matryjatisd. i t. d.

V. F. /99

Mimo to nie ostap: reakcja klerykl. t. j. dzieci...

V. F. 100

Z kim się poróżny. Sch. chęt...

V. F. 101

Powód. Parergów =

o prof. uniw. = okrzycz. się (błąd.) — owczeg. duch: — społne. się z zyskiwo. publi.

/102-103 =

o zwierzę. magnetyz. = popisy publi. — Regazzoniego

— 103 —

Nowi apostoł: — słowo Scho. zamien. się w religię =

Adam von Doss — Otto Lindner — John Oxenford — zwrzył. — Kumstka

p. 105 V. F.

Zaczęli pisać dzi. o jego słowo.

Korack — w Nordhaus. nauczy. gimn. 52 o stosow. filo. Scho. do geometr. dowodzen —

Schopenh.

Frauenstädt = Briefe üb. die Schop. Philos. = 54 - Brockh.
z któr. widać . bard. Scho. się uwielbia

Deutsch-Katholicis. któr. hołdow. już od r. 40 . idee tych lubią - przez
Scho. Teraz stał się porząd. gdy past. Weizell w Hamb zaczął polec.
filoz. Schop. w r. 52 =

w Wrocław. docent Körber mów. odczyt. o filoz. Schop. a właście
że Schop. : nowo-go stwor. filoz. przyszło = 57 -

w Lips. wydz. filoz. rozpi. konkurs : rozpra :
wyłoż. i krytyk. filoz. Schopen.
pierw. nagro. otrz. Seydel = drugą Bähr =

K. F. 108 -

~~27.10.909~~ 30.5.912 r. 17-a

O systemie

Schopenh.

Chcąc dać spra: z filo. Schop. trzeb. zdać spra. przedewsz. o jego stanowisku:

Najpierw uwagi pogadan. o tytule:

Die W. als Wille u. Vorstellg.

Tytuł tak ułoż. Na lepsze. bo jest 604 ks. na któ. rozpa. się tom pierw: (tom 2 dodatko: tak samo) a ten pierw. zaraz. wystar. żeb. dać ogól. pojęcie o jego filozo: w r. 1818 - przez następ. 40 kil. lat malo co w niej odmien. się -

Otóż następ. księg. jest odmienn. bo

1a ks. mówi o Vorstellg 3e mowa o Vorstell.
2a ks. o woli 4a powtór. o woli

Na pierw. tedy miej: przystęp. Die Welt als Vorstellg a tak trzeba ~~(mów. jego)~~ ~~terminie~~ o tym (pojęciu)

Co jest Vorstellg?

Słownik Eislera 3e wyd. tom II sub voce -

daje nieprzejrzan. ilość definic od Arystot. do najnow. filoz:

Z greck. jed. tyl. wyraz nas obcho: φαντασία

z łaciń. tery: perceptio - idea - repraesentatio -

Angli: idea, perception

Francuzi: idée perception =

Przekł: fran: ma tyt: Le monde ~~comme~~ volonte ~~représentation~~ et comme ~~volonte~~ représentation.

Wedł. najnow. terminolo: polskiej należ. tyt. przetłum:

Świat jako ~~wola~~ wola i jako przeżycie

a gdyby się po dawne: za stara-myśli, należ. b. wydruko:

Świat jako wola i jako wyobrażenie.

Tyt. zat. dla czytel. nieprzygoto. zupeł. niezrozu.

Może ~~Litera~~ Lgem autor nam dziwnie-ob zrozumi. Tak ciem-rzecz!

On jednak nam powie: unsere Vorstellungen sind die Objecte:

Zauważmy zaraz: dalsze badan: auto.

a wyraz: u Kanta, któr. termino. tam też używa:

Kant określa die Vorstellg jako rodzaj percepcji:

die Perception in allen ihren Arten

zatem Anschauung (widzenie) – Begriff (pojęcie)

Idee (utwor Kanta: mająca być pełniej: od Begr. –

ale Francuz lub Anglik rozumie przez idee tożsamo, co my przez

pojęcie: a Niem. przez Begriff –

A teraz zobacz: w wstępie: ma znacz: die Welt als Vorstellg –

oznacza: ~~krótko~~ = to Anschauung u Kanta = obraz widziany

= to pojęcie – Begr:

= to idea = Idee –

~~27.1.909.~~ 30.5.912.

Vorstellg = φαντασία perceptio, idea, repraesentatio;
= idea, perception
= idée, perception

oznacza a) wyobraż. powstał. w pamię: Erinnerungsvorstellg.
reproducirte Vorstellg.

b) każd. intuicyjn. z wrażeń złoż. lub tworz. się
wrażeń/świadomo.

wyobraż. jest szerszą wraż.

Aristo: wraż. die Vorstellg = φαντασία = κίνησις ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως
etc. de an. III. c. 3. 429 a

φαντασία γὰρ ἕτερον καὶ αἰσθήσεως καὶ διανοίας;
αὕτη δέ οὐ γίνεται ἄνευ αἰσθήσεως καὶ ἄνευ
ταύτης οὐκ ἔστιν ὑπόληψις 427 b
τὸ οὖν φαίνεσθαί ἐστι τὸ δοξάζειν ὅπερ
αἰσθάνεται – 428 b

Kant = die Perception in allen ihren Arten
also Anschauung, Begriff = Idee

Schopenhauer identif. Object u. Vorstellg.

Fries = d. Beziehg auf Existenz u. Gegenst.

Schopenh.

Rud. Eisler-Wörterb.
etc. – II –

Wörterb. der philos. Begr. von Rud. Eisler II 14

Alle object. objectiv?
Rob. Eisler II 1-47

Schopenh. – unsere Vorstellg. sind die Objecte;
Kein Obj. ohne Subj.

Schopenh. – Die ganze Welt der Objecte ist u. bleibt Vorstellg u. eben deswegen u. in alle Ewigkt durch d. Subj. bedingt
Was nicht im Raume noch in der Zt ist, kann auch nicht Obj. sein = also kann das Sein der Dinge an sich kein objectiv. mehr sein, sond. nur ein ganz anderartig. – ein metaphys.
D. Obje. hab. nur empir Realit.
Subj. u. Obj. sind Correlate
Es giebt nicht zwei Wesen sond nur eines, welches wenn als Wille zum Leb. auftretend, sich in der Vielheit erblickt, daher jede seiner Erscheinung ein von sich verschiedenes ausser sich sieht – welches aber im Grunde doch nicht ein solches ist, vielmehr eben das was in ihnen allen ein Subj. – ein Erkennendes geword. ist. – Wir sind nämlich von den Wesen ausser uns nur, sofern wir erkennen, verschieden; hingeg. wofern wir wollen, sind wir eigentl. mit ihnen ein u. dasselbe.
D. Erkenntnissobj. ist durch ein Causalverh. gesetzt
Unmittelb. Obj. ist der eigene Leib

~~3. 3. 909~~ 30-5-912 N

19.

Schopenh.

Ks. I die Welt als Wille u. Vorstellg. wyjaśn. nam Fenomenalizm świa.

Widzieliś. że streszcz. się w zdan.: d. Welt ist meine Vorstellg —

To zdan. jest prawdz. = ale nie wyklu. że świa. prócz teg. jeszcz. jest

czemś więcej =

Volkelt – Art. Schopenh. 3e Aufl. 907 – Stuttg. Fromm.

Otóż Scho. bierz. to zdan. jako prawd. bezwzglę. = a z tego wnios.

że nie moż. zgoła wied. czem jest świat w sob. – po za naszem.

wyobraż. – Ale czy nie miałyb. znaleźć się drogi in. dzieł. się ot(?) tam?

Volkelt 72 –

Ale Sch. jest fakt. nie wątpli. że nie moż. się wydost. po za wyobr.

Sł. uwag. Volk: że konsekw. docho. do sceptycyzm. bezgran.

co do jakieg. istnien. po za naszym. subjekt. = czyli jest do Subjektywizm.

bezwzględ. co do poznan.

Volk. 73

Schop. poleg. na Kan. a teg. jest zasta.

że międ. rzecz. a nami znajdz. się zasł. intell. a stąd nig. poz.

ich nie moż. jakiemi są w sob.

74

Z teg. subjektywizm. w poznawan.: (teor. poznaw.) – posuw.

się ostatecznie do subjekty. metafizy.

Ponieważ rzeczy w sob. pozn. nie moż. – przypu. Sch. że to stąd

pochod. że rzecz w sob. zupeł. inacz. wyglą. niż nasz. wyobraż.

Volkelt 74 = d. Nichtwiss. vom Dinge an sich wird ein

verneinend. Wissen von ihm etc =

U Schop. ta sama zmiana: teor. pozn. w metafi.

Volkelt 77: d. Nichtwissen – in ein gewusst. Nichtsein –

Neb. der objekt. Welt, die nichts als Vorstellg – giebt es noch ein Welbst etc.

Jak Schopenh. dowod. swoj. teorj.?

Volkelt 77: Kein Obj. ohne Subj.

Das Obj. ausserh. seiner Beziehg. auf d. Subj. ist schlechthin nichts –

Volk. 78 hat keine Exist. an sich

To samo już Berkel. Kan. i modernośći psycho –

Volk. 78 wahrhafte, vorgestell. Vorstellg. nur im Subj.

ale nie prawda: dass die inhaltlich. Bestimmtheiten einer Vorstellg. nur im Subj. ihr Dasein hab.

Aus der unmittelbar. Daseinsfor. des Vorgestelltwerd folgt rein gar nichts für d. Frage – ob die Inhaltsmerkmale einer Vorstellg ausschliessl. subjectivist. seien –

Zob. Volk. p. 78 –

Volk. p. 79 Poradz. Schop. o przestrz. czasie i przyczynie:

p. 87 Dowody u Schop. =

p. 83 sq. Sen a jaw.

~~23.5.1900~~. 3.6.912

Schopen.

System wyłoż. w głów. dz. Die Welt als Wille u. Vorstellg – z któr. głów. myśli żadn. nie cofn: a przez resztę życ. t. j. przez jeszcze czterd. lat od ukaz. się pierw. edy. nic nie cofn: lecz tylk. objaśn. uzupełn. bron:

Temu celo: nie tylk. stan. tom II dod. do drug. edy: w r. 44 = i następ. Rownież uzupełn. go Die beiden Grundprobl. der Ethik. Frankf. 41 = i Parerga u. Paralip. Berlin 51 = oraz mniej. prac: der W. N. in der Nat. Frankf. 36 i t. d. Wstęp zaś i przygoto. do syst: rozpr. dokt. Ueb. die vierf. Wurz. des Satz. vom zureich. Grunde = 13 Rudolst.

Syst. rozpa. się na cztery części, z któr. każ. wyłoż. w jedn. książ. dzieła głów. Pier. zaw: teor. umysłu; drug. kosmog: trzec. este. czwar. etyk: a w dodat. umieszcz. krytyk. syst. Kan.

1° __Teorye umysłow.__ Xob. ks. I i rozpr: o czworak. przyczyn: oraz niektó. rozdz. z Parerg. u. Paralip. Oczywiś. należ. uwzględ. także końc. ustęp. z jego poczwórn. opuścić.

__Świat któr. nas otacza: jest nasz. wyobraż.__ (Vorstellg). Nie znamy ani słoń. ani ziem. lecz tylk. oko, któ. widzi słoń.; rękę, któr. się doty. ziemi. Nie masz __prawdy pewniejsz.__, od inn. prawd niezależniejsz. ani mniej potrzebuj. dowodu, nad prawd. że wszyst. co istn. dla pozn. zat. cały ten świat, jest __tylk.__ przedmio. dla podmio. i odnoś. do nieg.; jest

2.

2.

spostrzeż: (percepcya, Anschauung) tego który spostrz.; jest jedn. słow.: (Vorstellg) wyobraż.

Jako wyobraż. rozpa. się świat na dwie połd. — Jedna jest przedm. a tego formy stano. przestrz. i czas, a przez nie powstaj. wielo. Dru. połow. t.j. podmio. nie mieści się w przestrz. ani w czas. bo jest on cały i niepodziel. w każd. isto. percypuj.: Dla tego jed. podmio. z pośród wszystk. milion. wystar.: aby raz. z przedmio. składa. się na świat, ile jest wyobraż. Ale Gdyb. takiż zni. ten podmio. jedyn. nie byłob. już świat. ile jest wyobraż. Przedm. i wyobraż. są to samo — Byt. rzeczy widział. jest ich działa. na podmio. wsz.; na ten dział. poleg. ich rzeczywisto. Żąda. żeb. przedmio. był czemś po za wyobraż. podmio; żeb. był rzeczywist. rzeczywist. był inny od jego dział. nie ma żad. sensu i jest kontrad.

objekt nie oddzielny od subjekt

Świat który ogląd. w przest. i czas. objaw. się jako sama i ciąg. przyczyno. i jest zupeł. rzeczywist. i jest najzupeł. tem, czem się przedst. a przedst. się bez fałsz. i bez ogród jako wyobraż. powiąz. wed. prawa przyczyno. To jest empiry. rzeczywisto. świa.

Z drug. stro. przeby. wszel. przyczyno. tyl. w rozsąd. (Verst.) i dla rozsąd. Cały ten świa.: rzeczywist. czyli działaj. (wirkliche ~~Welt~~ das ist (wirkende Welt) jest zależ.: zaw. uwarunko. przez rozsąd. a bez niego nie jest zgo. niczym.

~~30.5.1900~~ 3.6.912 6 21.

Schopenh.

Raz. z wyobraż. (Vorstellg) dane jest podmioto. jego warunek: (ihr subject. Correlat); nie da się drug. odłącz. od pierw. ale też drug. nie daj. się wytłum. z pierw. Oba (t. j. wyobraż. i subj: w któr. ono przeby.) istnieją zawsz. razem współcze. i obok sieb. Schop: zadaj. sob. pyt: Czy nie było czasu kied. jeszcze nie był wyobraż. intell. a były już niższ. twor. materyal: nieorgani. a nawet rośli.? Jeżeli tak było, powst. zarazem: czy niezupeł. objekt. zależ. od subjekt.: który był przed powst. żyj. istot. materyal. objekt a nie było żad. subj. Wszak subj. może być jakiekol. choć najprym. stworzenie. pierwsz. zwierzęcia! Bez niej żadn. nie ma subj. a wtedy co o przyro: któż przedtem już istn.?

Na zarzut. odpo: Schop: Istnien. cał. owe. świa. przedstawie. zawsz. jest zależ. od pierw. oka, któr. się roztwar: choćb. naw. należ. do jaki. owadu, jako od koniecz. pośredn. dla poznan. dla której wszystko istnie. i w której ono tylk. może. a bez któr. nawet pomyśl. się nie daje. Bo istnie. świat. zewn: jest poprost. wyobraż. i potrzeb: aby niem było poznaj. subj. któr. było. dźwig. jej bytu. Co więc: nawet sam ów długi szereg wiek. wypełnio. niezliczo. przemia. dzięki któr. mater. doskonali. się od for. do formy, aż nareszcie: powst. pierw. zwie. poznaj. cały ten przeciąg cza. da się tylk. pomyśl. w idealiz. jak. świadomo: Cai Der

Idealität eines Bewusstseins), którego jest następst. wyobrażeń, któr. jest formą poznaw. a po za któr. świadomo treść wszelk. mocy i własci. nie jest niczym.

Jak wszyst. inn. real: przedmio. taki. włas. ciało nasze, od któr. zaczy. się w każ. z nas percep. świata (das Anschauen d. Welt), jest wyobraż. ale to wyobraż. jest bezpośred. przedmio. będ. punkt wyjś. dla subj. w swoj. poznaw:

móg wyrabiać percepcyę

Rozsąd. (Verst.) nie mógłb. nigd. funkcyo. bez tej. bezpośred. przedmio. bo zaczy. on od wraż. zmysło, od bezpośred. świadomo. zmian, jak. zacho. w nasz. ciele.

Rozsąd. (Verst.) jest we wszyst. zwierz. i wszyst. ludz. ten sam, ma wszęd. tę samą prost. for. t.j. poznaw. przyczyno. cz. przejście od skut. do przyczy, od przyczy. do skut. a nic prócz tego.

U ludzi znajdu. się prócz tej. osob. władz. rozum (Vernunft), która ma tyl. jedn. funk.; twor. pojęć. Ale poję. jedyn. wyłącz. twor. się z konkret. wyobraż. rozsąd; za to wyobraż. oderwa: abgezog. Vorstellungen.

Poję. znan. nam jest z formy i treści, bo cała treść i znacze. ma ono tyl. przez swój związ. z konkret. wyobraż. bez któr bytob. ono bez warto. i bez treści.

Schop.

Uwaga kryty. Teor. umysło. dot. wytłoz. jest oczywist. fenomenaliz. alb. lepiej mów. subjektywiz. Świat jest moją wyłoz. nie tyl. w porząd. zmysłd. lecz i umysłd. Pozor: Vorstellg jest czemś więcej bud. przeciwns. od poję. ale to pozor tyl. bo jedn. odnoj. istn. tyl. dla subj. i są tak. jak. subj. je tworzy Odróżn. zaś subj. od obj. jest dowol. hypote. bo w każd. afir. lub nega n. p. widzę drzewo, drzew jest ciało. i t. d. nie ma żad. objekty. oczywi. w zmysł. znacz. W starożyt. i średniow. filoz. a zaw. nowożyt. aż do Kanta uczyn: odróżnie. subj. od objekt. w ten spos. że oba przypisa. samodziel. exysten: pomimo. obje: byto pomimo-niej: co istn: na swój spos. niezalez. od subj: i odróżnie. subjekt. pojęc: od objekty-niezpostb. Stąd twierd. Scho: że filozo. przed nim alb. zaczy. badan. swoj. od subj. alb. od obj: tyl. w tem jedn. znacze. jest prawdz: że zaczy, albo od anali: ducha w form. ludz. ja, alb. od przyro:

Oczywiś. przy analiz. ludz. ja musie. rozpo. o różn. objek: ale wted. brali obj. w dale: znacz. znacz. jako cel, do któr. zmierz. się władze którą ludz-ja. Wypad. ted. odróżn. obj: logicz. któr. zajmu. się myślec; objek. zmysł. do któr. odno. się wraże. zmysło, objek: woli, któr. mog. być wewnęt. potrzeb: objek. dział: (tj. czyn.) na zewn. Przez subj. zaś rozum. się właściciel. pewn. przymio, wykonaw. pewn. czynno: lub gdy chodz. o rzeczy nieży. podściel. = fundam. pewn. jakości lub ilości. rzeczy; źródł. pewn. ruch. it.p.

Dopełniaj. poję. subje. nie jest obje. lecz czynn. lub bezw: = czlow. chod.

siedz. cierpi się, smuci, jest chory = Subj. może istn. bez objek; zgoła go nie potrzeba: na to, aby był subj:

Obj: jest dopeł: czyn: zmysł: lub ludzk. woli – po za nią właściw. objektu nie ma. Subj. może być każ. rzecz, żyw. czy nieży: dopó. ma przymio. i w stan. jest bierny. alb. czynny: Obj: który wzwz. w sob. zawi. jest jakimś subj. względ. do swoich przymiot: w stan. może być tyl. objek: dla czyn. ludz. alb. zwierz:

Jed. ~~tor~~ zai Scho. twierd. że świat rozp. się na dwie połow: ale jest wyobraż: naturalnie to bez. wiel. wątpliwo. Zapew: świat w pew. zna. jest wyobraż. (pojęc.) dla myśli: bo myślen: jest czynno: odnosząca ~~tranzitiv~~ się zaw. do rzeczy: są to szere. zdań, któr. się twor. we wszakże ~~[illegible]~~ grupy a części: prowadz. do wniosk. dodat. lub ujemn: Myśle: w najwyższ. swoj. form. jest zaw. indukcyj. lub dedukcyj: ~~wnioskow~~. Zat. muszą być czyn. przedmio. o któr. się myśli, ale te przedmio: mogą być róż. od inn. względ. – n.p. matem. nieeuklidesowa. = walka centaur. opiew. przez jakieg. poet: = Chrystus na Olimp. przedsta. ~~[illegible]~~ przez mala. Czyż tak. wyobraż: (pojęc. myśli) rozpad. się na dwie połow? na obj. i subj? One są objekt: któr. w całoś: jest utwo. myśl: lub marzen. subj: ale nie są to dwie połow: tylko jakiejś całoś. Teraz stąd: że świat jako wyobraż: (pojęc.) rozpa. się na dwie połow: To nielogiczne: odróżn: objek: od wyobraż. chociaż to jedn. i ta sama rzecz – ta wyobra. nie mogłab. istn. gdyb. jej umysł nie stwor: w tem

+ ale czy ten obj: myśle. nie może być w sob. samod. subj:? =

zaczep. nie może być obj. bez subj: +

~~20.6.1900~~ 10.6.912

Schop.

<u>Krytyk. logi. Schop.</u> powin. zacz. od Krytyk. Kanta. Ten rozło. wszystk. utwor. myśl. nasz. na dwa czynni: formy subjekty. myślen. i mater. dostarcz. przez świat zewn: Ale świat zewn: jak nasz duchow. wewn: ile go znamy, jest produkt. owych dwóch czynni. Subj: ma pew. formy a priori, w któr. wsze: mater: dostarcz. mu przez zmysł: Są najpierw formy zmysło. zewn: i wewn: czy. przestrzeń i czas, pot. katego: rozsądk: za pomo. któr. tworz. się sądy i wnios; nareszcie: trzy idee rozumu, regulują: nasz. wnios. o wszystkim: idee ~~Boga~~ świata, duszy i wolno: nazw. jed. ideał: Bóst.

Z tego wielk. opera. zachow. Schop. tylk. czas, przestrz. i katego. przyczyno: występuj. zaw. pod jed. z czter. form: causa fiendi, essendi, cognoscendi, agendi – Wiedz. rozu: ograniczo. do tworzen. pojęć ogół. Przedewszyst. zaś przy. Scho. w cał. surowo. zachow. idealiz. przestrze. i czasu, uważaj. go za główn. zasłu. i zdob. Kantows. filozofi.

Idealiz. ten polega na tem, że przestr. i czas są form: nasze. zmysło. percep., dawniej. od wraż. zat. dawniej. od wszelk. doświad. któr. materyał ustawicz. bywa w owe formy.

Poniew. o ten idealiz. jak wiad. i ter. zacz. toczyć się spory. należ. wyjaś. tę kwest: Jeśl. bow. on prawdz. w rozum. Kan. i Schop. to świat cały zmysłow. przedstaw: nie zjaw. wszel. czy. zmie. się w złud. subjektyw. Wszelki; i jeś. zaś on ~~prawdy~~ to syst. cały obu filozo. upa:

Mogłoby[?] z Trendelenb. (Logische Untersuch. Tom I) zarzucę, że dow. Kant. na ~~idealn.~~ subjektyw. czas. i przestrz. nie dowykaz. jakoby ~~że~~ obie formy nie mogły być także objektyw. przymioty rzeczywistości. obok ich w całkow. odmienn. sposobie.

Ale uważ. tak. ustęp. za zupeł. zbyteczny, bo Kant wcale nie dowiódł.

1° jego teza nie dowiedz.

2° jego zarzut: Verstandesanschauung jest dowol. niezrozum. pojęć.

3° jego dow. wykazu. co najwyż. że od pierw. chwili istnien. wszystkie nie zależ. do zjaw. z czas. i przestrz. odrazu, bez nich nie wyobraż. sob. nie moż.

4° jeg. idealiz. przestrz. jest w rażą. sprzeczn. z nowsz. teor. metem:

Zob. Mansion, Pierw. zasa. Metageometryi czy geom. ogóln. przeł. N. Dickstein. War. 97 =

~~3. 2. 909~~ 10. 6. 912. 24. 6

Uwagi nad pierw. księ: zda: nad teor. pozn: Porów. Ueberweg-Heinze IV. 104

1° Schop. jest przekon. że przed krytyk. zdan: kein obj. ohne subj. (Fichte: kein Nicht-ich ohne Ich) lepiej ~~niż~~ Kant wyraz. subjektywno. nasz. poznawan.

Kt. bow. przez szczegóło. rozbiór chciał wykaz. owe warunkow. poznaw. przez ludz. podmio: ale zachowu. transcendental. obj. czyli Ding an sich.

Ale przypuściw. że wszystk. wyobraż. istniej. w podmio. (czemu trud. zaprzecz.) powstaj. nowa kwest: czy i jak dale. owe wyobraż. zgadz. się z tem, ~~czem~~ co nie jest właśn. ów. podmiotem, a nie tyl. w nim lecz w sob. sam. istn.

Na to drugo. pyt. nie wystar. odpow. z Scho: Kein Obj. ohne Subj. bo nic nie rozwiązu.

lub racz.: nie zgadzan. się wyobraż. które ~~on~~ przyjmu. zew. i wszędz. (pomiń go. już wtedy) przez niego jest z góry ~~po~~ przypuszczan. gdy przeciw. Kt. chce nie dopiąć celu poznaj. dopiąć wykaz. ~~pie~~

Bo rzecz dzieje. dla podmio. staj. się przedmio. (nicht-ich)

Bez podmio. nie moż. żad. rzecz być przedmio. (nicht-ich), moż. jedn. bez podmio. być rzeczą.

Oczywiś. nie moż. być ona poznaw. bez podmio. ale tu podwójna zacho. możno.:

a) alb. podmio. moż. rzecz tak pojmo. że przypisu. jej cząsti. cząst. podmio. jak gdyby bytu przedmio.

Schopenh.

Porów. także: Dr. Hans Henning – Irrgarten der Erkenntnistheorie. Strassbg i/El. 912 Bongard

O. Caspari, das Erkenntniss-problem mit Rücksicht auf d. gegenwärtig herrschenden Schulen – Hamburg-Leipz. 909 Voss.

b) alb. ~~ob~~ abstrakcyjnie, zapomn. reflexyi z funk. poznaw.

wszystkie czysto subiektyw. czynni. a tyl. tak. zachowu, na któr.

wykaz. może ~~nie~~ że takie maj. warto. obiektyw. czy. że są podob.

do [przy~~m~~iot] przedmiot zmysłowego Ueberw. Heinze 105

Oczywiś. nie moż. tego wykaz. bezpośred. przez porówn. z rzeczą

w sob. – co nie jest, lecz przez pośred. nauko – rozumi.

To drug. poznaw. nie odby. się bez podmio. ale bez pomieszan.

tego, co subjektyw. z tem, co objektyw. a dalej jest poznaw. rzeczy

w sob. =

Uebew. Heinze IV – 105

Tk. nie uległ temu paralogizm. któr. popad. Schop.

2° co mówi Schop. o materyali. pod wzgląd. tej kwest.?

zob. Ueb. Heinze IV. 105.

Schop.

Pogl. kryt. na pierw. księg. d. Welt als Wille i f. d. stworz. nasz jeszcz. i końcu wstępu. uwag:

1° Czas i przestrz. nie są form. wyobraż. a priori – w umyśle nasz. percep. odziedzicz. jest wrodz. zdoln. do wytworz. sob. formy czasu i przestrz. ale do tego potrzeb. wpraw[y] i doświadcz. jak świad. naucz. się patrzeć przy ich dziecię. a wid[z]ieć przy ślepo[nar]o[dz]. gdy [p]ozbędzie się wrażliw. operac.

2° Świat zewn. nie jest tylko subj. utwor. nasz. umysł. i bez istn. w głów. świat składa się z niezależn. od nas i zmusza nas do widzen. go w pewn. formie stąd. która się tylk. wtedy zmien. gdy nawz rzeczy w przestrz. lub rzecz. przedmio. zacz. się zmien.

3° Nie woln. rozum: (Verstand) oddzielić, jak to czyni K. i Sch. od rozumow. i jego tylk. poznan. kategor. lub jak czyni Sch. przez przyczyn. odrzuca zaś jako niepotrzeb. wszystk. inn. kateg. K. a utworz. samowol. przekształc. lub ignoro. w wstęp. swoich Sch. wszy przyjm. jak ruch zabst. mater. i t. d.

Bewegung u. Sch. a) Verenig. v. Raum u. Zt.

b) Eigensch. a priori d. Materie

c) ist d. Veränderg. d. räuml. Verhältn. zwisch. wenigst. zwei Körp:

d) Ist nur ein Körper im unendl. Raume, so kann man wed. v. Ruhe noch v. Beweg. reden.

Materie

a). alle Mat. ist nur für d. Verstand, d. h. d. Verst. im Verst.

b) d. subj. Korrelat d. Mater. ist d. Verstand

c) d. Erkennt. u. d. Mat. sind nur relativ für einand. d.

d) dem subjekt. Ausgangspkt.: d. Welt ist meine Vorstellg. steht mit gleich. Berechtig. gegenüb. d. objektive: alles Existirende ist Materie

e) d. Materie ist eine innige Verschmelzg v. Zt u. Raum dch. d. Form d. Kausalität u. trägt dah. d. Eigenschaften beid. an sich

f) in d. bloss. Zt. u. in bloss. Raum ist keine Mater. mögl.

g) d. Materie ist d. objekt. aufgefasste Kausalität selbst – sie ist durch u. durch Kausalität –

h) Ihr ganzes Sein u. Wesen besteht im Wirken – daher ist sie gänzl. relativ u. nichts an sich

i) d. reine Materie ist nur eine Abstraction

k) " " " lässt sich nicht anschauen, sond. bloss denken

l) d. reine Materie ohne Form u. Qualität ist nicht wahrnehmbar u. kann in d. Erfahrg nie vorkommen

m) sie ist bloss ein ens rationis

n) nicht einmal ausgedacht

o) ist nicht Gegenst. sondern Beding. d. Erfahrg.

~~13-6-1900~~ 17. 6. 912 –

Schop.

2° Teor. woli. Czemu. ted. jest owo wyobraż. podpad. pod zmys.? Czy jest obraz. bez treści, któr. jakb. pod ox. snu przesuw. się przed uczon. ocze.? Bynajmn. Wiedzi. znacze. tego obra. nigdyb. nie dozzli, gdyb. był tyl. podmio. poznaj. (myśląc.) – Ale podmio. poznaw. (myśle.) czuł jego dane są wszak. w dwoja. wzal. różn. spos.: raz jako wyobraż. (myśl) w rozsąd. oglądan. poddan. (Anschauung) i jako przedm. wśród przedmio; i drugi raz jako to, co bezpośred. ~~każde~~. znan. jest, oznacz. przez wyr. „wola" (wille). Każd. prawdzi. czyn mojej woli jest natychm. i nieomylnie. zarazem takż. ruch. mego ciała; i nie mog. tego aktu rzeczyw. chcieć nie spostrzegaj. równocześ. że się zjaw. jako ruch mego ciała.

10.3.909

Ale tek. przechodzi. w sam. środek jego Metafiz. – Świat jako wyobraż: zawiera 1ª kś. jego dzieła głów. i jej rozpraw. o ~~pozior~~. korzeni ~~przyczynow~~.: zawier. jego teor. pozna: – a druga ks. jego teor. woli czy. metafi.

Zob. takż. Volkelt – Schopenh. 162 nast.

Co Schop. rozum. przez wejrzen. bezpośred. czuła?

Zawsze poprzest. na zwroc. pewn. sumy rzeczy. uwagi – nagle triumf. wane, że odkryw. sieb. sam. jako wolę – Volk. 162.

Tak zmierz. do swego celu metafiz. – Volk. 162 –

Volkelt 162 Wola jest to coś wewnęt. naszej wiedzy-apperc[ep]cji (życia:)

163. Za pomo. intui. ukazuje się wola jako coś wewnęt. prawdzi. nie-
zmierzal. i bez. cztow.

jako treść wiedzi: jako to, co samo byt. jest metafizyczn. i nierozwiązal
Zasad. człowie. d. Radikale des Mensch. — nie jest intell. — lecz wola
Wola jest metafizy. i jest pierwot. — umysł jest fizycz. i drugorzęd.
Fundam. pod nowy woluntaryzm —

163 Droga ta od ciała do woli ma ubarw. fizycz.

Tożsamo. ciała i woli jest najważn. zasad filozofii
jest najważ. prawda filozofi. — κατ' ἐξοχήν
Jednakże ciało nie jest punkt. wyjścia tych badań, lecz samoświadom.
d. Selbstbewusstsein — Volkelt p. 163 —
tylko jedn. nas prowadz. droga do wiary w sob. — ibid
We woli znajdu. Schopen. to, co w człow. jest pierwsz. i nierozwiązal.
co jest zasadą duszy — das Radikal der Seele — ib. 164 —
różni. woli od samowoli = Wille u. Willkür = ib. 164
Co rozum. Scho. przez wolę pierwot.? d. Wille zum Leben ib.d.
Volk. p. 164–165
Czy zarazem późniejsze? ib. 165

20. 6. 912.

3. Wola twórcą świata

Schopenh.

Rośliny, zwierzę i przyro. nieorgani. za takie zjawisk. woli

zob. Volk. p. 168

Stosun. do inn. panteist. nowożyt. jak Schell. Fechn. Lotze Wundt.

~~[illegible]~~ p. 169

Jak wreszcie Scho. rozszerza woli do znaczen. kosmicz?

Volk. p. 169.

wola jedyną rzeczywistością:

ib. p. 170.

obrazo. poglad. na tеor. woli w świe.

ib. p. 171.

ślepa wola do życia

ib. p. 172–173

antinomie. stanow. Schop.

ib. p. 174–175.

Makroanthropos =

p. 175.

4. Wola Kosmi. jest i ślepa i jedna.

U K. wzór w sob: jest nierozum. x – u Scho. [illegible] w sob. przeciwień nierozum. cło; jest wolą u Scho. dum. z [illegible] odkryj:

Wolę porzadzi jego zatory. do dziedzi. ideału. – Ale Scho. jest bezpośred. i napewn. rzeczywisto.

Volk. p. 177.

Ale samże wola i jest przeciwieńst. do wszelk. rozumu i do logiczno. Wola Kosmi. nie ma nic do czynien. z rozum. intellig. wiedzą, świadomo. praw. porządku zwartk. Jest ona przed. ślep. bezrozumn.

Schop. usiłu. wytłum. świat jako zjawisk. potęgi alogiczn. a zwięz. i porząd. świa. za pomo. czegoś, co bezrozum.

Volk. p. 177.

a) dziedzi. woli jest oddzielo. od wszelk. przyczyno: – jest alogiczn. potwor. – jest ślepy, nierozum. bezpodst. i bez przycz.

Wola wyrządz. rozcia. bezwzględ. wolno. ale jako przeciwień. do rozu.

Rozum mają Ts co rozum. jest wewnętr. Konieczn.

Przeciw. wola jest pozbawio. wszelk. konieczno uzew. wewnętrz – jest bezwzględn. wolną – jest wszechpotęż.

p. 178

Schopenh.

Moja nau. – mówi Scho. – tem różnię zasadn. od wszyst. innych, że ostat. zupeł. wolę od poznaw. Nie ma ona ani zamiaru ani celu – Zaprzecz. w świe. zjawis. akt woli ma poszczegól. cel, bo jest utworzo. w poszczeg. organiz. ale wola, jako całość. nie ma celu. – jest to zdarzan. bez celu, bez odpoczyn. – bez końc.; wszyst. stawan. się i falowan. bez końca – jest to coś dzik. niepohamow. – ciemn. =

Volk. 178–79 –

b) Stanow. nau. o woli u Scho.: do metafizy. pokantow.: !

ibid. 179 –

U Schop. przeciw. przyrody świa. jest irracyonalizm.

pęd do życi. brutal. ciemny = tkwi wszystk.

wogóle. Scho. nie zna inn. celu bezistn. pęd do życia

To nowo: we filozo.

ib. 179 –

Przed Scho: ślep. pragn. życia – życi. aby żyć = nie było nigdy uważ. za ostat. podst. świa.

Ani nawet u materyalist. = p. 180

Znowu u Plat. i wsz. metafiz. wyrazn. bez rozumu. uważ. za jed. zgodny. świa. ale drugi przyczy. jest rozum a u Schop. alogizm jest jedy- przyczy. świa. i tworzy. całą odpowiedzial. za to, że istn. = p. 180.

Stosun. Scho. do Hegla = !! c p. 180

Scho: uważa że to niedorzecz. mów. o Bogu wszechmoc. i wszechdobr. gdy w świe. pożer. Niesz. stwor. żyj. stwor. tyl. istnieją: Dzięki temu że wszystko wspólne.

Volk. 180.

Schop. a Kanta. — 187.

c) czy stworz. Krytyk. zasadę kosm. Scho? czy w niej mieści się jakaś prawda =

!! Volk. 182 = 183 =

d) czy Schop. ma rację, że wola kosm. jest ślepa =?

Volk. 184 + 185

e) czy ma rację, że wola jest jedna?

ib. 186 – 187

27.6.912.

29.a

Schopenh.

4) Niekonsekw. ~~w~~ filoz. Schop.

1) Panteizm: (ale przeciw ~~ze~~ czy monizm
 jest pokrewny: bo nie zawier. w sob. żadn. rozwoj. skoro nie zawier. w niem żadn. moment. sprzeczn. lub rozdziel.

Volk. /187
Vol

Odrzuc. Sch. z pogardą correkt. ewolu. wszel. stawa. się
Wola u niego. jak absolut u Schell. lub subst. u Spinoz. nie mieści w sob. żadn. różnic; jest bezwzględ. jednakow.; nie zna roz-
woju ani ruchu – zawsze jedno:
A jedn. raz, jak u Spi. niezliczo.: przez sob. nastęspu. zjawiska. Gdy
tedy pyt.: co jest na spodzie tych zjawisk – stąd. zaw. tą sam. „nudną"
nic nie tłumacz. odpow.: że na spodz. jest zaw. ta sama, niepodz. wola =

Volk. /188 –

Wola do bogact. zjawisk. nie rozst. w żadn. stronn. i objektu.; bez możno. wiązan.-go ze sob. lub porządkow. Świat zjawis. jest przeto. zaw. dziwacz.
~~…~~ Wszak. ubiera. się wola rózt. ale nie wiad. dla czego i po co –

2) ~~Wszelka istotność i rzeczywisto. mieści się we woli –~~
pełnia zaś zjawisk jest tyl. wyobraż. zjawisk. i snem = zjawis.
nie są objaw. istot ani są one skutkami siły pierwot.- tem się później
stać mog. przez niekonse. ~~teorii~~ [illegible] w zgrom. za to nicości, ponieważ fartuchy

czy peleryny; ogólnie: zarzutki tego co więcej jest i zew. jedn. jedn.
Wspan. bogact. zjawisk jest zaw. bez treści wewnętrz., w którym jako
Volk. 1/188 jądro bezcił. miarka tyl. jednostajn. ~~przez~~ oprócz ~~woli~~ przew. wod.

3) Szczegół. poświę. Schop. logiczn. konsekwent. gdy chodzi o wolę i jej alogiczn a zew. i jedno.

Przy bezwzględ. jedno. woli nie był. Scho. międ. dorzecz do świa. zjawis: Jednostajn. i równa ~~jedno~~ tożsamość woli kosmi: mogł. i był kreśon i podsta. świa. nie prow. wzadn. miar. do zjawisk a mniej jeszcze do jeh specyaln. właściwo.

Ale jak Scho. w dalsz. ciąg. swoj. filo., bezrozum. woli każ.
/188 postępow. jak gdzb. rozum. był, tak ~~jedn~~ bezwzględnie z jednolitej woli nadaj. przed do wielości, do ~~rozmaito.~~ rozwojów. Tak tedy u Scho. między pasta, samod. jedno. woli a zjawisk. jednostkowemi utracona (wnnięg.) została świat pośred. gdz. wola zachow. swoją jedno. istoty (a z drugiej stron. rozkła. się w szeregi stopni form ewolucyjn. Jest to pomost objektywacyi woli czy. idei. —

27.6.91.2 30. 6

7) Czy można syst. Schop. nazw. panteizm? Filoz. nie cierpi teg. wyra. bo Bóg według niego ozna. jestest. osobis. wszechmąd. ~~wszech~~dobr. Panteiz. tedy podsuwa myśl o doskon. i zupełn. optymiz. Stąd panteiz. wydaj. się jemu zupełn. teizmem, ocemś zgoła niedorze. Bóg pragn. swoj. objaw. wspaniało. zamien. się tedy w ten świat, przepełn. stwarz. zdzis: np. zamien. się w rzesz miliono. rodzien. batożon. niewolni. Co to za Bóg, który nie potrafi. wymyśl. sobie żadnej lepsz. zabawy. Prócz teg. panteiz. zawie. w sob. kontrodz. Bóg nieosob. nie jest żadn. bóg. ten wyraz. naduży. i bezsensow. Dlatego Schop. uważa panteiz. za grzeczn. eufemiz. ateizm. Prócz tego ~~wyd~~ zdaje się Schop. że w panteiz. przepad. wszelka moralno.

Jednak. poczytu. Scho. że nie jedn. rzecz wspóln. z panteiz.: ἓν καὶ πᾶν — Schop. / Volk. /188

Odk teg. zgadz. się z Eleat. z Szkot. Eriugen., z Giord. Brun. i ze Spino. iż wewnętrz. cało: we wszystk. rzecz. zew. jest jedna i ta sama. /188

Cieszy się ted. że za jego czas. panteiz. stał się ogólnie wyznan. uczon. a zew. rzecz. publiczn. Nie ważyd. wsi ... sposób myśle. Schop. wyrażał się tej nazwie.

Jab. dod. że jak u Spin. tak u Scho: właściw. nic nie jest Bog. bo Bóg przecież jest Ten Który jest, a jest w ... syst. panteisd. tak jeszcz. bardz. u Spino. i Schop. wiele jest wspólnego. rzeczy przed nimi, ale o żad. nie może. powied. że ... jest ten, czem jest ... ze ... nas. wszystko. tak rzeczy moż. postr. naturalne dzisza —

Volkelt. 190

g) Kontradyk. międ. metafi. Sund. a jego teor. poznan.

Jeś. wola jest rzeczą w sob. (Ding an sich), nie moż. być przedmiot. naszeg. poznan. bo poznaw. = wyobraż. sob. a wola leż. po za grani. wyobr. Jeśl. zaś możn. pozn. wolę, to nie moż. ona być rzeczą w sob., bo co dało się pozn. zost. ubran. we form. wyobraż.

Scho. czuł tę sprzeczn. a w miar. jak postępow. w lat., odczuw. Ją coraz bardz. i do nie wraca –

zob. Reclam II. 580 (o różni. międ. zjawis. a rzeczą w sob.)

Zdaj. się Volk. (190) że pod wpływ. tych trudno. coraz więc. wolę z rzeczy w sob. zamien. w zjawis.

Wola wted. nie zupeł. [zupeł. inserted above] ma być rzeczą w sob. lecz tyl. pod pewn. względ.

Wola ma być rzeczą w sob. ale ubran. we form. zjawis.

Volk. 190

Wola jako rzecz w sob. nie zupeł. rzeczy występu. lecz zachow. form. czasu – jako i form. poznania to zn. że staj. się dla intell. objekt.

Akt woli – będz. wted. najbliż. i najwyraźn. zjawiskiem rzeczy w sob.

Lub znowu: wola jest tyl. rzeczą w sobie w stosun. do zjawisk jest tyl. częściow. względ. i t. d.

Zob. Volk. p. 191 a eine paraboli. Uebersetzg. in d. Form d. Erkenntniss.

27.6.912 31 E

Schop.

Volk. podnos. słuszn. (p. 191) że owe usiłow. aby zbliż. wolę do intellektu ze taką król. się wyraża, dowod. pewn. niepokoj. wewnętr. i sam Volk. że także względ. rzecz w sobie nie jest żad. rzeczą – p. 191 z drug. strony zwrac. uwag. Volk., że aż do koń. życia niepotyk. równowagi. siła-affirm. jakoby wola była rzeczą w sob.

Że się tema wszel. nie dziwię – bo Schop. był b. musiał wyrzec się swego. syst. a to już był za star. i zbyt wielk. u niego poczuc. nadziej. Trzeba wiedz. że jego syst. zostałby wszyst. inn. i zamien. się w rodz. religii =

Zob. także co mówi Volk. na str. 192 o usiłow. Schop. żeb. transcendentne pojmow. metafi. zamien. w immanentne

4. Skąd wziął Sch. swoją identyfik. woli ze rzeczą w sob. ?

W wzpro. dost. z r. 1813 jeszcze jej nie znać a w r. 1812 utrzym. że natura tyj. zaw.-konieczn. i zatem wolna a wolę mówi. ogół. się mylić

W tych czas. podobn. jak K. a mówi. i zwrac. odnow. myśl o rzeczy w sob. jakoby między. się poznać –

mówi „ostateczne rzecz w sob." – w swojej dysertacj. lub że rzecz w sobie jest stab. stroną fen. – K. i t.d. } Volk. 194

Ale już w dysert. ową wielk. zamysłow. we woli = Volk. 194 ale już w r. 1814 staje się wola treścią świa.-i rzeczą w sobie Volk. 195

Twierdz. zaś, że tyl. wszystkie filoz. z Plat. i z Kan. dowodzi do swej teorji nie odpowi: prawdziwość stanow. swoj. - Korzyst wd. z Ficht. i Schelling. choć do tego się nie przyznaje.—

Volk. 196-197

Schop.

5. Objektywacye woli

Świat Schop. składa się z dwóch połow = z bytu i pozoru = jedno. i wielo; nierozum. i rozum: — Volk. 198

Cóż jest pośrednie?

Trzeba wytłum. dla ocz. woli przedm. z bytu i jedno. do pozo. i wielości?

Jak Schell. poradz. sob. tak i Scho: wsuwan. państ. pośredn.

Użył objektyw. i państ. idei

wola, tak rzadz. ma w sob. popęd do ukształtow. się, do rozwinięcia się wszerzej. ustopniów. kształt. — 199 —

Tak tedy stworz. Scho. państ. pośred. które ma połącz. państ. woli z państ. wyobraż.

Co marz. wyr. idee w Schopenh?

Volk. / 200

Stosun. tych treści świat. i potrzeb. idei

/ 201

Ale za kontradykt. = p. 202

a) wola zrusza swoją jedno! . 202

Jak sob. radzi Scho: !! 203 —

Nic to jedn. nie pomog. = Volk. 203 –

b) Za pomo. tych idei ~~niewo~~ wolności wola stoi się bajeczn. rozum:

jak unosi się Scho. nad tym rozum. kosmicz.

Volk. p. 204

c) teleolog. w ideach

α) zewnętrz. – Volk. 205

β) wewn. " 206

Ta teleolo. bardz. mówi za rozum działa. woli = Volk. / 207

Co mówi Volk. o zdan. Schop:

że jedno. i niepodzielno. woli usuw. niejak. wewnęt. kontrad.

Volk. 208

Schop. sam jakoś nie omij. tej kontradykt.

a mówi zawsz. o teleolo: – / 209

co zawsze przymat woli – 210 – 211

Volk. o treści rozum. w filo. Scho = 212

4-7-900

33

Estety i teor. idei.

Schop.

Schop. przez swoj. teor. poznan. niemo. samodziel. duszy indywidual.; przez swoj. filozo. przyro.: usun.: dział. (ucow-istwie. Stwór. a przez swoj. spekul. etyczn.: wszel. wolno. woli jako coś niedobrego. Nie pozost. nic prócz ślep. niepohamo. woli, której nie dotykł.: żad. kształt osobis.: bo ten wścieli. produkt. jest intell. Co z tej woli wydost. się do świa. zjaw. czyli: przejaw. się w czas. i przestrz. jest zew. złe i złe czyni. Kto wyzbyw. się tak. zjawis. oddalo. i wydzielo. z woli w sob. zaprzecz. i utrzyma.; kto jemu się dopom. do powro. w łono jedyn. przedczaso. woli, ten dzie. cnotli. i mąd. Zadaniem oglad. się na wszyst. stwo. aby zobc. piękno. (jej napaw. się widok.. I rzeczywiś. co będz. piękn. w tej filo.? Chyb. zniszcze. i rozwiąz. Ale w ponur. zadumie. pogrąż; przez brud i zobacz. zjad. pokut. indyw. doprawd. nie jest przedmio. piękn.

Mimo to filo. ten utwo. teor. piękności; poznał w idea: Plat. wzorat. wszelk. stwo. i przejął je w dziedzi. swej. duchow. światokrę. Pojęc. swoj. o piękn. wyprow. nadobn. z delikat. i głębo. oczow, że nagły podziw nas przejmu. gdy z gęst. cieni. mgły jego światopogląd wychodzi. na uśmiech. doliń. pełn. kwiat. wspaniał. które w naj-jaśniej. blas. słońc. przesyć. nam swoj. barw. i wonie. Można zdziwi. pyt. czy do praw. mówi. że ten ogrodnik. pogrz. który oprowadz. nas (z oblicz. rozpromienio po świecie przepysz. skarb. jest to ten sam ponur.

~~...~~pili. stwor. który nam ledw. oddych. pozwal. ~~tchu nie zabrać~~ a ci dzie: śpiew. i śmiać się i bieg. i ciesz. się życ. Zdziw. dług. potem nie mów. ani nie osiągn. się rozpoznać. W istot. niemożeb. jest sob. tem stwór i horbami pełkno: być jedn. i tą samą osob. z prow. imien.

Przeczyni. Schop. zapom. wszęd. kto on jest, gdy pi. twórcz. kicz. swoj. pomnikow. dzie. Exstat. poety. rozp. i niej. fanatyzmu mistyk. Ona porw. cało wbrew jego woli, zerwaw. ostat. pęta myślowo-ścian. w któr. dot. chodz. wyst. Gdyb. tera 3a ks. była rezult. koniec. jej myślen. możnab. pogodz. się z nią i zapom. o jego błęd. poprzedzaj. Znajdz. się tem wszędzie kłodz. najzwyk. myśliciel. a nie marzen. oczywist. któr. nie brak (jak w rozdz. o muzy. najpewniej z wszyst. któr. Schop. napis. ~~całego~~ ~~utworzył~~: że robił: 6. Biesia. platoń.

Ale ta księga wielko: nie jest wynik. ostat. jego myślen; jest tylk. śliczn: dodatk. i niezwyk. zbiorze: po któr. przeczyt. mam wrażeń. Do burancziej. poety. i czuj. się niewzajemność. niż przed.

Punkt. wyjś. dla estety. schop. jest idee platoń. Czy one ~~jest~~ różni się od pojęć? Schop. sądz. że tem, iż jest widział. (Anschaulichkeit) gdy pojęć. nie jest widział. Dobre przypom. sob. z jej. logi: że pojęć: jest utwo. abstrakcji. rozu: (Vernunft) i że ten nie ma im. zadan. przyj tworzyć takich symbolicz. znak. Rozsąd. (Verstand),

4.7.900.

Estety. 6

34

ma do rzecz. z pojęć. konkret.: rozum z oderwan.: 2 rozg. wypadk.: że niezupeł. za dyt. pierw. a drug.: za dyt.: logicz. twór: Chociaż i pierwszych niezupełn. jest dyt. subjekty. bo dyt. przedst. się dla umys.: w czas. i przestrz.: A takie dobrz. i to sob. przypomn.: z jego Kozmolo.: że wola ślep. wyd. wyszst. jednost.: w któr. subjekt. ~~[illegible]~~ stowo: przedsta. się wielo.: w czas. i przestrz. 2 rozg. wyni. że pojęć: abstrakcyj.: rodzaj. i gatun. = nie innej. się (czyst.) woli wob. czyli że mi. in nie odpowia. niezupeł.

Ter. stąd wzgl. że są idee, różni. się od pojęć ogól. tem że są wchód. orygi. dla wszy. dzieło: i stąd. nw. jeun. dzinniejsze. (Welt I. ks. 3 §. 30) że za róż. stopn.: woli, któr. odpowiad. ideom platoń.; że stop. te są to gatun. określo. i pierw.: przyjmio. i formy niezmien. któr. nie podlegaj. powstaw. objawiaj. się we wszyst. istot. stwór. ze wzór. Ale wielo. jednost. da się tyl. przedstaw. w przestrz. i czas; ich porząd. i któr. wyraż. się przez praw. przyczyno.; one podleg. prawu rationis sufficientis, któr. jest ostatn. zasad individuationis i form. wszech. wyobraże: (= myślen.) Idea przeciw. jest wyję. z pod tego pra: ona nie zna ani wielo. ani stawa. Gdy jednost. w któr. one się objaw.: są rozlicz. i podpadaj. pod narodz. i śmierć. one pozost. niezmien. jedn. i ta same a praw. przyczyno.: (rationis suffi.) nie ma dla nich żad. znacze. Jeśli zaś praw. przyczyno. jest form. koniecz.,

subjekty. poznaw. wynik. stąd, że idee muszą porost. po za sferą subjekty. poznaw. Muszą li zaś one zost. przedmio. poznaw. możeż to być. dokon. przez usunię: indywidualno. z subjekt. poznaj:"

Inn. słowy: subjekt musi wyzbyć się swoj. indywidual: aby przez czyst. kontempl. pojąć i pozn. idee = Ale wted. idee muszą być czemś w sob. niezmien. jak. idee Plat: lub Kantow. Ding an sich, z któr. chętn. Schop. je zestaw. Idee będą stopn. różn. w objektywacy. woli, ile zaś takk. stopn. da się pozn. w świe. zjaw. tyl. będ. idei. Będ. zat. tyl. idei, ile jest gatun. i rodz: żyj. lub martw. jestes. Ale to sprzeciw. się zasadni. założen. syste. Jeże. bow. wola ślep. objaw. się w szere. stat. objektyw. szeregu ten zaś. koniecz. po za granic. zjawi. i potrzeby. w sam. woli, któr. przest. być jednoli. a jeże. musi się objaw. stopnio. takie. prawo przyczyno. będ. rządz: temi po sob. następuj. stopn. objekty: Nie będ. prawo. przyczy. odnosi. się tyl. do jednost. lecz panow. także nad wol. samą.

To znacz. że mię. wolą w sob. a wielości. prawami, któr. wyraża. któr. są jego objaw. w czas. i przest: istnieją idee jak, które wyrażą jako pośrednicy. Z tego dal. wyni. że panu. wielo: dotyczy już samej woli w sob. A że różn. klasy zjawisk. z któr. każda ma ~~w sob~~ swoją idee przed- stawicielkę, zasadz. ciemnoty. zieb. które się i walczą ze sob. wolno

4-7-900

Schopen.

te róż. - zasadn. - odnos. takż. do idei a wład. - wola, zasin objaw. się w czas. i przest. dotknięt. być moż. wielo. - mnóstwo. i ciencem: stąd - moż - być rozlicz. i w sob. rozdw. A bez. to mowa, tkwiąca sprzecz. w sam. syst.

Jakż. tedy. mamy przypis. istn. ideom? To sam. przyd. moż. postac. i do pojęć ogół. Przy nich wyraźn. (?) Schop. że one za tylk. objek. dla wszyst. subj; za tyl. dla więc. a mniej. bez więc. Idee takż. zadł. być objekt. bo podleg. ogół. form. każ. wyobraż. - sob: że są obj. dla jakk. subj.

(Welt. I. 205-206)

Czyż jedn. tyl. jak pojęc. i wyobraż. maj. warto. - subj.? Czyż jak one za tyl. funk. moż. i zaj. z nim związ. - ca rzecz.? Dla pojęć. czy konkre. czy odosob. mnóstw. Schop. tego dowiedź. Wyobraż. jest tyl. produkt. nowe - intell., on nadaj. jej a priori. form. i przyczyn. związ. Tkwiąc[?] (?) jest tyl. pobud. dla któr. spełn. się to zadan. ale samo ono nie daj. żadn. materyał. do przedstaw. objekty. Czyż podob. - rzecz się ma z ide.? czy one takż. za tyl. produ. nowe - intell. i jego wyz.? Tu waha się Schop. Rozbiór. ideę, ile się da, z każd. dodat. subj. Odbie. jej form. przestrze. i czas., uwal. ją od praw. przyczyno. ale zost. jej jakiś cień objektywno. mów. że idee jest zaw. obj. dla jakk. subj. (Welt I 206 sq.)

Jaki. jedn. wśród. wyprow. treść idei do nauk. int.? skąd pot. weźmie formę dla tej treści? Odpow. Scho:

„Poznan. wyryw. się ze służ. woli. Subj. przest. być indywidual. a staje się subj. czyst. bezwoln. poznan. który nie idzie za niem wedł. praw. przyczyno. i wedł. stosun. lecz w silu. kontemplac. przedstaw. się obj. po za jeg. związ. z czemkol. wsch. i w tej kont. subj. odpoczy. i cały się zatap. (Welt I. 209–210)

Są to piękn. frazes: ale niestety każd. z nich fałszy; każ. myśl w nich wyraż. błęd. Spróbuj. analizow. ten okres:

1° Poznan. wyryw. się ze służb. woli? Czy to możl., czy ma w ogól. sens jakiś to zdan.? Kto przyjech. do Flor. żeb. oglad. Wenus medycejs. i przypis. wybiera się z hotel. postan. nie zajmo. się inn. rzecz.: przyjedź. do muzeum: zatap. się w widok bosk. statu. i podd. tej. aktu przypis. myśli, zebrać. podz. co wszys. i co jest czyst. lub ... Nie myśl. o wszy. obiad. i t.d. który go czeka. Zapomi. o mnóst. rzeczy powszedn. żeby wytrzym. odd. się konten. Ale czy nie zaczyna intell. wypowsz. służb. woli. Wedł. dotychczas. psycholo. ogląd. statui jest akt. woli, spędzo. z pot. inszeb. Tendencja poznan. jako intell. w ogól. niezależ. ... i buntu. się przeciw woli, któr. ostateczn. jedy. decydu. o tem, czy mamy pójść do muz. lub nie pójść.

4-7-900

Schop. 5

Drug. zdanie taki. nie ma właś. sensu:

„Subj. przed. być indywidual." Mogłob. to znacz. w termi. Schop. że subj. przed. poznaw. jedn. bo idee nie jest uczestko form. indywi. Ale razy zaś obj. oręż. nie ma, taki subj. tej. zaś jest pozbaw. i uzod-wód, jak wyn. z logi. Scho. Latw. dowód. W galer. akad. bonon. wisi jeden obraz Swi. Sw. Sebast. każd. inn. mist. i w inn. czas. malow. każd. z odmien. jego i o postaw. tak. odmien. Każ. z tych artyst. ogląd. w umyśl. swoi. ideę świętego a wybr. go sob. jak. ideał wyrażeni. rozpromienio. swoj. cierp. Ale widz. go. przyciąg. do drze. i w posta. indyw. Że ta post. i tak poza (nie odpowi. szczególn. może przyp. ale czyż dla tej. znik. poznaw. indywid. i zastąp. jest ogól. poznaw.? Przeciw. dzieł. wielk. artyst. zaw. mają w sob. pięt. doskon. postaci i przeprowad. indywidualn.

3° Staje się bezwol. subj. poznaw. który nie śled. już wedł. prawa przyczyno. stosunk. pomiędz. rzeczami, lecz w kontempl. przedstaw. się objek. bez związ. z okolicz. otoczeni. i zatap. się =

Subj. poznaw. bezwol. wedł. logi. Schop. właściw. dla każd. poz. kontem. czy ocen. jest potrzeb. bo dzięk. temu umyśl. staw. się zdolnym do twór. poj. który nie dotyk. woli. Znajdz. się zat. subj. w tem samym położ. wobec wszyst. poj. i kontem. wob. idei. Powin. być

w obu zaz. bezwol. Różni. zachod. b. tyl. tą, że przy pozn. intell. śledz. stron. istnej. pomię. objekt. i to wedł. zas. przyczyn. gdy oczem. ideę ogląd. bezpośred. i zatap. się w jej konten. Nad tem bez. obszer. jes. rozwod. się aut. w Welt I 210. jako nie należ. rozważ. w rzeczy: gdzie? kiedy? dla czego? po co? lecz tyl. samo: co jest! Zgod. na to, bo poet. chce pokaz: co istot. jest. Gdy to mu się uda, to charaktery. jego bohat. pozost. czas. i dla pózn. pokol. Jednak. zew. ukaza. nam istot. w jakichkolwiek stron.; wyrozum. go na rzecz. dalej. Nie wol. powied. że obj. poet. ~~jest~~ zostaj. po za intell. stron. z czem kol. inni. czy że subj. poet. uwol. się od intell. związ. z wolą (Welt I. 210), bo w każ. utwo. artyst. poezji mam. zew. kol. przedmiot. który wraż. rela. nas zachwyc. gdy dobr. raz zakreślo.

(Zob. manus. mój o Scho. 126 nst.)

K. 37.
11. IX. 1953 Jar

Schopenh.

Schopenh.

37

Rozkład.

Będz. wykł. w półr. let. raz: 8 t. j.

w maju: 9. 16. 23. 30

w czerw.: 13. 20. 27.

w lip.: 4

200 r.

Pierw. lekt. Znacz. Schop. dla przyg. stud. filo: – Zys. bibliogr:

Dru. lekt: Dalszy ciąg żywo: pogl. na jego prace liter:

Trze. lekt. Rozbiór syste: w główn. punkt.

Czwar. lekt. Kryty: stanowi. Schopenh.